

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 20d. BROJ 455

**KRVAVA
MEĐA**

Gordon F. Uvalde

KRVAVA MEĐA

I

Hladni je sjevernjak puhao kanjonom u kojemu je logorovao Clee Reno. To je posljednja noć u Meksiku, zadovoljno pomisli Reno. Ako je to Smugglers Canyon, onda se već nalazim na tlu Arizone.

Usred tih radosnih misli prasne hitac. Jeka se prolomi kanjonom, no u idućem je trenutku presiječe novi prasak. Oba su hica pala na sjevernom rubu kanjona. Reno se trgne ispod pokrivača. Stane osluškivati sve bučnije praskanje šipražja što mu se približavalo sa strane.

Zatim opet zavlada tišina.

U Zraku se osjećao miris prašine. Ridan uzbuđeno zanjšti. Reno počne napeto zuriti u mrak. Nešto se teško skotrlja niz padinu.

Reno pogleda gore, prema rubu kanjona, i opet oslušne. Sad više nije bilo nikakvih šumova. Produ možda pune dvije minute.

Prema svemu sudeći, bilo je to ubojstvo. A ubojica sada vreba u tišini, upravo kao i Clee Reno.

Tâ kad će taj nitkov naposljetku povjerovati da je dovoljno siguran, gnjevno pomisli Reno. I sad mu do ušiju dopre topot kopita što se brzo udaljavao.

— Pobjegao je, nitkov! — promrmlja Reno i uspravi se.

Prvi je hitac bio namijenjen jahaču, a drugi konju, zaključio Reno. Zacijelo se konj skotrljao niz padinu. Možda čak jahač i konj istodobno.

Reno obuje čizme.

* * *

Za rata u Lincoln-Countyju, Clee Reno se borio među ljudima Bilyja the Kida. Kao i njegove drugove, poslije ga je guverner Novoga Meksika jednostavno prognao. Zatim se zasitio revolveraš-

koga života: pobjegao je u Meksiko i ovdje čitavu godinu radio kao vaquero, kauboj.

Tako se i zasitio Meksika. I sad se vraćao u Arizonu, u kojoj se, stigavši nekom nesretnom stazom, prije dvije godine pojavio u Lincoln-Countyju.

U Arizoni je još imao prijatelja. Ljude poput Sama Pettyja, Đudea Finucanea i Gusa Tularea. Prijateljski mu je bio naklonjen čak i šerif, Old Jake Orondorf.

A kad bi tek, grom i pakao, pomislio na Gay Wilson, modrooku plavušu putenih usana i pogleda što je mamio...

Nešto prije zalaska sunca skrene s Naco Traila. Namjeravao je, po mogućnosti, neopazice prijeći granicu. Američki čuvari zakona slab su lijek za prognanika. Vjerojatno bi se prisjetili koje potjernice iz Novoga Meksika što obećaje sasvim pristojnu nagradu za hvatanje stanovitog Cleeja Rena.

Zamislivši svoj povratak u Trinity, Reno se prigušeno nasmije.

Ponajprije će u baru Baldyja Peala povući vraški dugački gutljaj burbona. Zatim će se opskrbiti duhanom durham i cigarama. Dakako, dobro će se najesti, i to u hotelu Empire, u kojemu poslužuje Gay Wilson. Premda trenutačno nije pomislio na Gay, nego na jelo: pristojni odrezak, prženi krumpir i kolač od jabuka. Renu se nakupi slina u ustima.

– Najest će se toga prokletog kolača od jabuka! – uvjereno progunda Reno.

Kad je udario logor pokraj izvora u kanjonu, mjesec je odavna izašao. Pogleda na džepni sat i iznenadi se: petnaestak minuta do ponoći.

– Nije nikakvo čudo, Quien Sabe, što si toliko iscrpljen – reče svom ridanu.

Quien Sabe – Tko zna – tako je prozvao svojega konja, jer nije bilo moguće odgonetnuti njegov meksi-kanski žig.

Doista se radovao ponovnu vide-nju s Gay, a i dobru jelu, no tu su radost naglo pomutila ona dva hica.

II

Reno se probije do sjevernog ruba kanjona; naposljetku zastane na granici čistine podno obronka. U svjetlu mjesečine ugleda truplo vranca s bijelom mrljom na glavi i četiri bijele „čarape“. Na njemu nije bilo ni sedla ni oglavnika: samo mu je oko vrata bio vezan kratak komad užeta.

Prema tome, nije pao nikakav jahač, nego samo taj konj kojega je netko vodio sa sobom.

Doista čudnovato, pomisli. Zašto bi netko usred noći ustrijelio konja? Što li se krije iza toga?

Istina, nema nikakvog zakona koji bi zabranjivao ubijanje konja, ponajmanje ako je posrijedi vlastiti konj. Ali zašto u tim okolnostima? Zašto u ponoć pokraj nekog kanjona?

Reno se vrati k svojim pokrivačima i reče Quien Sabeu:

– Umiri se, druže, sve drugo može pričekati do jutra!

Ujutro pogleda žig ustrijeljenoga vranca. Bio je to žig Finger-printa: četiri okomite crte što su podsjećale na četiri prsta. A to je, pomisli Reno, ono najčudnovatije. Ranč Fingerprint, koji pripada Bentleyju Burlesonu i njegovu rođaku Pikeu, najveći je ranč u kotlini Two Tanks. I ne samo to: paš-

njak Fingerprinta nalazi se sjeverozapadno od Trinityja, udaljen dobrih tridesetak kilometara, ako ne i više.

To se nipošto ne može povezati, pomisli Reno. Nema smisla ni razmišljati o tome. Vodeći svojega ridana nekom vratolomnom stazom uza strminu, zaključi da je upravo tako. Izišavši iz kanjona, pojaše njegovim rubom sve do mjesta s kojega su pali hici. Sa sjeverozapada je do tog mjesta vodio dvostruki konjski trag. Odavde se nastavljao samo jedan i vodio na sjever.

Pojaše zaravankom u smjeru planinskog lanca. Sad je bio duboko uvjeren da je logorovao – u Smugglers Canyonu i da je onaj lanac Refugee Ridge, južna granica kotline Two Tanks. Ako je to točno, s hrpta će ugledati Trinity.

Tako je i bilo. Ispod njega protezala se kotlina, a onaj ožiljak u šipražju bio je grad.

– Trinity – promrmlja i pomisli kako je taj grad beznačajan u tom prostranstvu.

Silazeći južnim padinama lanca, opet naide na tragove kopita što ih je neko vrijeme slijedio, jašući od ruba kanjona. Premda je Reno uvjeravao samoga sebe kako ga se ne tiče tko je u ponoć ustrijelio konja s ranča Fingerprint, tajanstvene su okolnosti ipak pobuđivale njegovu znatiželju.

Tragovi kopita bili su osrednje veličine. Razmak između tragova govorio mu je kako jahač nije oštro tjerao konja. Moglo se zaključiti da je jahač bio prosječnoga stasa i nije mu se nimalo žurilo. Kotlina Two Tanks vrvjela je jahcima srednje visine koji su ponajviše voljeli jahati sasvim udobnim tempom.

Pošto se trag približio poštanskoj cesti, Reno sjaše i bolje pogleda tragove kopita. Jedan od njih pobudi njegovu pažnju. Potkova što je ostavila trag manje je od drugih nalikovala na krug. Njezini su se krakovi međusobno približavali.

– Utisnuto stražnje lijevo kopito – utvrdi Reno i opet uzjaše.

To je važno obilježje, pogotovu naide li ponovno na konja koji ostavlja takav trag.

Približavajući se gradu, Clee Reno počne razmišljati o šerifu Orondorfu. Jake je ostario, postao je trom. Ako je Orondorf saznao kako Cleeja Rena traži zakon iz Novoga Meksika, mogao bi smatrati svojom dužnošću da bjegunca izruči pravdi.

Reno se podvoumi i zastane. Namjeravao je ponajprije posjetiti prijatelja Sama Pettyja na ranču među brežuljcima Kettledrum. Grad bi mogao ostaviti slijeva. No u tom bi slučaju morao odustati od svega što je već zamislio.

– Ah, k vragu, stavit ću na kocku! – naposljetku odluči i potjera konja.

* * *

Glavna ulica Trinityja bila je prazna. Samo je Baldo Pear, vlasnik saluna Silver Dollar, stajao pred svojim lokalom.

Sjahavši pokraj motke za vezanje konja, Reno se prisjeti kako ga je Peal zauvijek prognao iz lokala zbog neke tučnjave u kojoj je načinjena velika šteta. Ožiljak na Renovu čelu bila je uspomena na tu divlju tučnjavu.

Priveže ridana i nasmije se:

– Živio, Peal!

Peal ga zamišljeno pogleda. Taj čovjek nikad nije bio ljubazan, a sad se, ugledavši Rena, još više nakiseli.

Reno to nije mogao shvatiti. Ono-
madne je platio dio načinjene
štete, tako da je Peal povukao za-
branu posjećivanja lokala. Ali Peal
se sad vladao kao da je susreo naj-
žešćega neprijatelja.

– Tako... vratiste se – reče na-
poslijetku.

Paklenski je to pozdrav za čov-
jeka kojega nije bilo dvije godine,
pomisli Reno. Pogleda niz ulicu u
nadi da će zapaziti Dudea Finuca-
nea ili Gusa Tularea... bilo koga s
kim bi mogao proslaviti taj zna-
čajni trenutak povratka. No nigdje
se ništa nije pomaklo.

– Pa gdje su ljudi? – zapita
Reno.

– Na groblju – glasio je kratki
odgovor.

Reno ga pogleda s odglumljenim
čudenjem.

– Ta nećete valjda reći da su
pomrli svi osim vas?

– Pokop – progunda Peal i
pode u lokal.

– Tko je umro? – Reno ga zau-
stavi pitanjem.

– Bentley Burleson.

Reno se prisjeti kako su stari-
jega suvlasnika ranča Fingerprint,
zbog njegovog vatrenog tempera-
menta, prozvali »Paklenskim Ben-
tom«.

– Je li to bila nesreća ili je
umro od vlastitoga otrova?

– Tane... nikakva nesreća! Što
ćete naručiti?

– Burbon... i to najbolji što ga
imate. I paketić »Bull Durhama«.
Do bijesa, kako samo čeznem za
dobrom cigaretom!

Savijajući cigaretu, Reno pomi-
sli kako bi onaj čudnovati događaj
u Smugglers Canyonu mogao biti
povezan s tanetom koje je usmrtilo
Paklenskoga Benta Burlesona. I u
tom će slučaju on, Reno, kao čov-

jek koji je čuo hice što su usmrtili
konja, biti upleten u slučaj, premda
možda samo na rubu.

– Tako... Paklenski Old Bent je
mrtav? – začudi se Reno. – A tko
ga je ubio?

Peal slegne ramenima.

Reno podigne čašu i zapita sav
u čudu:

– Zar nećete popiti sa mnom?

Ionako kiselo lice vlasnika sa-
luna još se više ukiseli.

– Ne pijem više. Zabranio mi je
doktor Stonecypther. Jetra.

Reno otpije gutljaj pića i začuje
topot kopita na mostu povrh isuše-
noga korita Brava.

– Ima li Sam Petty još ranč u
brežuljima Kettledrum? Peal
kimne.

– No, neće dugo... ponajmanje
bude li se i nadalje hvatao ukoštac
s Pikeom Burlesonom.

Sad se Reno prisjeti one tuč-
njave u salunu: on i Pike Burleson
tukli su se do potpune iscrpljeno-
sti. Pike je do tada pobijedio u
svim svojim borbama na šake, no
ova je završila neodlučno.

– Zar je posrijedi stari kamen
smutnje između sitnih rančera u
Kettledrumu i Fingerprinta?

– Postalo je mnogo gore – pro-
gunda Peal. – Niste li se zbog toga
vratili?

Reno strese glavom.

– Eto, Old Bent je mrtav, a Pike
tvrđi da ga je usmrtilo tane koje
potječe iz Kettledruma.

I to bači tamnu sjenu na povra-
tak Cleeja Rena. Počeli su, dakle,
uobičajeni ratovi oko pašnjaka. A
toga je bio doista sit.

Plati i zamijeni meksički novac
za dolare.

– Poslužuje li Gay Wilson još u
Empireu?

Neki prepredeni smiješak zasi-
ječe bore u žućkastu Pealovu licu.

– Ona je s Clydeom Pomeroyem u pašnjačkom logoru Fingerprinta na Indian Creeku.

– Želite li reći kako se udala za Clydea?

Peal podrugljivo kimne.

– Tã zar ste očekivali da će se pripremati za život ostarjele djevice?

– Zapravo nisam. – Pri toj se misli Reno morao naceriti. No ipak ga je začudilo to što se oženio njome upravo Clyde Pomeroy: čovjek koji bi porumenio zbunivši se, koji nikad nije poveo djevojku na ples niti se zabavljao u plesnoj dvorani Fancyja Masona.

Njihajna vrata saluna zaškripe. Reno se okrene i ugleda šerifa Jakea Orondorfa. Naslonjen laktom na bar, zastane u pola kretnje. Zapita se nije li sad nastupio onaj nepoželjni trenutak u kojemu će morati dopustiti da ga taj čovjek liši slobode ili pak on izbaci iz stroja staroga čuvara zakona.

Orondorf iznenađeno zastane. Poslije nekoliko trenutaka reče:

– Zašto ste se vratili, Clee?

– U kratak posjet – uzvratilo Reno i pogleda gdje se nalazi šerifova desnica.

Orondorf je podigne i opipa sjedi brcić.

– Zar vas je pozvao Sam Petty? Reno strese glavom.

– Putujem u Tomstone.

Orondorf razmisli. Prodorno ga pogleda izbljedadjelim modrim očima i zapita:

– Kad ste stigli, Clee... mislim u kotlinu?

– Jutros. – Reno pomisli kako ga je službenik zakona upravo povezao s onim hicem na Benta Burlesona. – Jučer poslije podne odjahao sam iz meksičkoga grada Sierra Madre.

– Tã onda još niste mogli stići u Kettledrum brežuljke? – zaključio Orondorf.

– Nipošto.

Starca to očito zadovolji. Nastavi prijaznijim glasom:

– Mislim da ste čuli što se dogodilo Bentu Burlesonu. Među brežuljima je, čini se, loše. Posjetite li Sama Pettyja, nemojte se predugo zadržati. Odgrizao je više nego što može progutati!

– Zaista?

Orondorf se ne osvrne na to pitanje, nego reče Pealu:

– Dvostruki. Pokopi me uvijek ražaloste.

Reno je sad znao kako njegova prisutnost nije više poželjna. Već je platio, pa izide pod trijem s podrugljivim smiješkom na usnama. Doživio sam pravi pakao, nipošto radost povratka kući, pomisli Reno. Nitko mu nije stisnuo ruku, nitko ga nije pozvao na piće! Svi samo zure u njega kao u neku neman iz bajke, trabunjaju o nevoljama, upozoravaju ga da ne ostane predugo.

Kao da ima boćinje!

A Gay Wilson se udala. Očito se sve urotilo protiv njega.

No ipak, otkrio je i jednu dobru stranu povratka. Jake Orondorf nije znao kako Rena traže u Novom Meksiku. Ili je pak bio spreman da mu to progleda kroz prste. Zar ga je zbog toga upozorio kako ne smije ostati predugo? Dobronamjerni mig: neka se radije udalji?

Neka bude tako, pomisli Reno.

Zaprege, jahači i pješaci sad su opet bili u Glavnoj ulici. Pogreb je obavljen.

Dude Finucane upravo je uvezao mrtvačka kola u svoju staju na iznajmljivanje. Ispregao je konje i odveo ih u staju.

Renovo se lice osvijetli. Nasmi-
ješi se.

Mali je Irac pružao dobar prizor
osjetljivim očima. Kao i uvijek prili-
kom pokopa, imao je na sebi kruti
šešir, podulji haljetak i prugaste
hlače. Kretao se svečano, poput
kraljevskoga kočijaša.

Reno odveže Quien Sabea i od-
vede ga u staju za iznajmljivanje.
Sada će sve biti drugačije! Dude će
mu stisnuti ruku, pozvati ga na
piće i zapitati gdje li se, do vraga,
potucao cijelo to vrijeme.

Kad je Reno bio nekoliko ko-
raka udaljen od vrata staje, začuje
podrugljiv glas:

– Tako, dakle, odmetnik se vra-
tio!

Reno odmah uoči prijetnju u
tom glasu. Zastane, okrene se i za-
gleda u četvrtasto lice Pikea Burle-
sona.

Osim šefa ranča Fingerprint bili
su ovdje i Lew Isabelle, Red Jabot i
Johnny Frayne, koji su jahali za
Fingerprint. Reno prebaci uzde ri-
dana u lijevu ruku i zapita:

– Imate li što protiv?

Burleson se pokrene. Zastane na
dvanaestak koraka ispred Rena.
Kimne.

– Razumljivo! Među brežulj-
cima Kettledrum već imamo jed-
noga izazivača nevolja, i to nam je
sasvim dovoljno.

Bio je drzak i naduven koliko je
samo mogao biti, pucao je od sa-
mosvijesti. Bio je tako čvrste građe
da je djelovao kao da nema metar
osamdeset.

Reno se prisjeti posljednjeg sus-
reta s njim prije dvije godine i za-
pita:

– Pokušavate li mi što zapovije-
diti?

– Nipošto. Samo vam želim reći
da se držite podalje od brežuljaka.

Nemojte se udružiti sa Samom Pet-
tyjem, bila bi to pogreška.

Burlesonovi, stric i nećak, oduvi-
jek su istupali kao polubogovi. No
Reno je unatoč tomu bio iznena-
đen. Pike se vladao kao da su brež-
uljci njegov privatni posjed.

– Jeste li čuli što sam rekao? –
nestrpljivo će Burleson.

Reno kimne.

– I ja bih vama nešto rekao.

– Da?

Nosite se do vraga!

Reno to izreče blago, očito uživa-
jući u tomu. I to je djelovalo oso-
bito dobro. Poput većine drskih
ljudi, Burleson je također bio vatre-
noga temperamenta koji im može
sasvim oduzeti razum.

– Zar želite nevolju... baš sad?
– poviče.

Lew Isabelle, predradnik Finger-
printa, stane pokraj svojega šefa.
Visok i mršav čovjek pogleda
Rena ostrim pogledom suženih,
hladnih i bljedunjavih očiju.

– Želite li nevolju? – ponovi
Burleson.

Poput drugih ljudi s Finger-
printa, Isabelle je nosio samo je-
dan revolver. Reno je znao da će
hladnooki revolveraš biti najopas-
niji među njima izbiće li pucnjava.

No sad šerif Orondorf pobrza
preko ulice i osorno reče:

– Ovdje nećete pucati!

Burleson se pravio kao da ga
opazio, pa još jednom odreže:

– Kažem još jednom: držite se
podalje od brežuljaka!

Reno mu se nasmije.

– Jeste li pijani... ili jedno-
stavno zaboravni?

– Kako zaboravan?

– Čovječe, ta ja sam ipak jedini
čovjek kojega ne možete pobijediti.

Na Burlesonovim usnama zati-
tra podli smiješak. Zelenkaste oči
žestoko zasjaju.

– Zar ne mogu? Do vruga i s time! – reče žestoko, strgne pojas s oružjem i pruži ga Isabelleu.

Rene također otkopča pojas i objesi ga o rog na sedlu. Okrene se k vratima staje i poviče:

– Hej, Dude, hoćeš li se već jednom pobrinuti za mojega konja?

Finucane, koji je upravo vješao ormu o klin u zidu, okrene se kao da ga je tko podbo vilama. Zaškilji u smjeru ulice.

– Nije li to bio glas Cleeja Rena?

Izide iz staje.

U istom trenu Reno ugleda Gay Wilson i Clydea Pomeroya gdje dolaze pločnikom. Uspio je samo letimice pogledati Gay, jer Burleson je već nasrnuo.

– Hajde, odmetniče, sad ćeš dobiti svoje!

Reno se okrene i podigne šake, a Burleson doslovce skoči na nj.

III

Bila je to jedna od borbi što se pamte. Sa svih se strana sjate gledaoci. Osobito su zanimanje pokazivali oni koji su doživjeli onu borbu u Silver Dollaru, prije dvije godine.

– Burleson i Reno opet su se dograbili za kosu! – dovikne neki čovjek svom prijatelju. U krugu promatrača nade se sa svojom plavokosom ženom čak i Pomeroy koji se nikad nije zanimao za tučnjave.

Reno zaustavi prvu tuču udaraca, dočekavši ih podlakticama ili nadlakticama. Povuču se, a zatim napadne i promaši: Burleson ga žestoko okrzne šakom po obrazu. Reno se nagne u stranu, izbjegne udarac odozdo, i odmah napadne u nadi da je onaj drugi zbog proma-

šaja izgubio ravnotežu. No Burleson se okrene i izbjegne Renov udarac blještavom gipkošću plešača.

Reno utvrdi kako je Burleson brži od većine pripadnika teške kategorije.

Nekoliko trenutaka šake su bubnjale jedna o drugu. Mukli su udarci šaka zvučali poput popratne glazbe u ritmu što prati teško disanje. Prašina što su je uzvitlale čizme djelovala je kao sunčanim zrakama isprekidana maglica što su je probijali pogledi promatrača.

– Sravni ga sa zemljom, šefe! – poviče Red Jabot. – Raskomadaj ga!

Dude Finucane, držeći još uzde ridana, dovikne:

– Daj mu da osjeti tvoju ljevicu, Clee! Misli na ljevicu!

Reno to nije čuo. Opasno mu je zaprijetio Burlesonov udarac desnicom sa strane, tako da je bio isuviše zaposlen. Zabije obje šake u Burlesonovo tijelo. Bili su to teški i siloviti udarci. No na Burlesona kao da uopće nisu djelovali. Čovjek sada okrzne Rena desnicom po čeljusti tako da je ovaj zateturao natraške.

Burleson se gromko nasmije.

– Tako... ne mogu te pobijediti! – rugao se, okrećući se dok je Reno kružio oko njega.

Reno povuče rame nagore da bi obrisao krv što mu je kuljala iz ozbljedenih čeljusti. Spretno se obrani i pogodi Burlesona izravnim udarcem u lice. Pošto se spretno odmakao u stranu da bi izbjegao Burlesonov napad, spotakne se preko jedne ostruge tako da se morao spustiti na koljena. Burleson se odmah baci na nj, počne ga obrađivati objema šakama.

– Imate ga, šefe! – zakriješti Johnny Frayne.

No tako se samo činilo.

Reno pograbi Burlesona objema rukama oko, nogu i podigne ga. Burleson zalamata rukama poput ptice krnjih krila i tresne na tlo.

Zatim obojica ustaču. Burleson je žestoko proklinjao.

– Tako, dakle, radije bi se rvaol!

– naruga se Reno i napadne ga šakama.

Burleson je bio mnogo teži od Rena, iza svakog njegovog udarca nalazila bi se čitava težina njegovoga tijela. Dakako, protivnika bi to naposljetku moralo posve iscrpiti. Ali Reno je iz iskustva znao kako postoji jedna mogućnost da porazi Pikea Burlesona. Valja ga razgnjeviti toliko da počne udarati naslijepo. Tako će se sve stubokom izmijeniti. Burlesonovi će udarci postajati sve netočniji i naposljetku će ga protivnik sasvim iscrpiti.

Obodren tom nadom, Reno se sagne, odskoči u stranu, spremno dočeka udarce što ih nije mogao izjeći; ali uspješno probije Burlesonovu obranu i zada mu nekoliko udaraca u lice.

Burleson je bio na svoj način lijep čovjek i zbog toga osobito osjetljiv na pogotke u lice. Najteže su mu padali oni udarci koji bi mogli izmijeniti smionu liniju njegova nosa.

Reno se opet okrene kao da namjerava načiniti pola luka oko Burlesona, no iznenadno zastane i umjeri izravni udarac u Burlesonov nos. Istina, promaši nos, no zato ga pogodi u usta. Burlesona to veoma razgnjevi.

Reno osjeti bol u šaki. Poboji se da je slomio zglob prsta. Odmakne se u stranu i olabavi ruku.

S Burlesonovih usana poteče krv. Obriše je hrptom ruke i zagrmi:

– Prljavi pasji sine!

Crvenih obraza što su zaprijetili da će prsnuti od gnjeva, Burleson slijepo nasrne.

Sad više nije bio nimalo oprezan, nimalo lukav. Postao je čak i nespretn, nije se više služio varkama, nije se čak ni branio. Jednostavno je nasrtao, divlje udarao, prihvaćao udarce.

Protiv tog bezumnog napada Reno usmjeri sve doskočice šakačkog umijeća. Sprečavao je udarce protivnika, zavaravao desnicom, udarao ljevicom, kružio oko Burlesona tako hitro da je ovaj gubio ravnotežu. Uspije čak triput zaredom pogoditi Burlesona u lice i naceri se od radosti; sad su njihovi izgledi bili otprilike jednaki.

Burleson je još imao prednost veće težine i veće snage, no nije ih pravilno usmjeravao. Premda je Burleson sad napadao slijepo poput bika, njegove su šake još bile opasne. Reno je samo s mukom izbjegao udarac sa strane koji bi mu zacijelo slomio rebra. A kad se ponovo pokušao probiti do krvavoga Burlesonovog lica, ovaj ga pogodi ispod želuca tako snažno da ga je odbacio natraške. Reno ostane bez daha.

Dok se Reno borio za zrak, Burleson je i dalje napadao, premda mu se lice pretvorilo u krvavu masku. U suncem prošijanoj maglici prašine djelovao je poput divlje nemani što je nanjušila sirovo meso. Pogodi Rena u podignuto rame, zakrene ga, a zatim ga pogodi u glavu.

Reno se sagne. Još se borio za zrak, no i nadalje ostane u kretnji da bi dobio na vremenu. A kako se

Reno malo oporavio od doslovce bolnoga nedostatka zraka, shvati kako se i njegov protivnik nalazi u vrlo lošem stanju: šef ranča Fingerprint sad je bio vrlo spor. Još je divlje napadao i udarao, no Renova ga je taktika iscrpljivanja lišila svake točnosti i smanjila grubu snagu njegovih šaka.

Reno se ponovo obrani od udarca desnicom sa strane i pogodi Burlesona ljevicom u želudac i desnicom u lice: osjeti kako su se nosnice protivnika spljoštile pod njegovom šakom.

Burleson rikne od boli. Nepromišljeno udarajući objema šakama, poviče:

– Štani i bori se, nitkove!

Reno mu pruži to zadovoljstvo. Ponovo zada Burlesonu dva udarca u nos i začudi se zbog toga što ovaj nije pao. Sad Reno pode u napad. Doslovce je tjerao Burlesona ispred sebe. Burleson je razjapio raskrvarena usta, iz njegovih zelenkastih očiju sijevalo je ali ni pošto da padne

Sad ga je valjalo još samo doći. Reno ga je tako reći neprestano držao na svojim šakama, ne braneći se više od njegovih slabih udaraca koji ga nisu mogli ozbiljiti. Krug se promatrača sad pretvorio u ulicu. Dude Finucane dovikne Renu:

– Dokrajči ga, Clee! Samo jedan valjani udarac i leći će na tlo!

Reno posluša taj savjet. Teško dišući zamahne krvavim šakama, ali Burleson ostane na nogama.

Grom i pakao... kako je to moguće? Div je razbijen i poražen ali zašto ne pada?

Burleson pogodi Rena u lice, no u njegovoj šaki više nije bilo snage.

Možda više ne mogu žešće, pomisli ovaj.

Reno počne opet kružiti oko protivnika. Burleson zatetura i okrene se, a Reno ga pogodi dvostrukim udarcem.

– Sad, mladiću – poviče Finucane.

Reno dograbi Burlesona za košulju i tresne ga šakom po lijevom uhu. Teško dišući i sasvim iscrpljen, odmah uzmakne.

Burlesonove se šake otvore i spuste niz tijelo: div naposljetku tresne o tlo poput teške vreće.

Sad se čulo još samo šuštavo disanje Cleeja Rena. Johnny Frayne će s nevjericom u prizvuku glasa:

– Šef je poražen!

* * *

– Dodi, Clee – reče mu Finucane. Čovjek odvede Quien Sabea u staju i rasedla ga, zatim odnese sedlo u komoru za orme. Nesigurno hodajući, Reno ude u staju.

– Lezi – reče mu Finucane.

Reno sjedne na ležaljku što se nalazila u komori za orme. Stane pogledavati zglobove šaka što su razmrcvarili Burlesanovo lice. Borba je na njemu ostavila mnoge modrice i otekline, no nije mu bila slomljena nijedna kost.

– Imam lijek protiv svega – reče Finucane. Pride k nekoj polici na zidu, na kojoj su se nalazile neke masti za utrljavanje, otopine, kutije i boce. Sve je to bilo uredno poslagano.

Finucane posegne iza boca i izvuče jednu s burbonom. Otvori je i pruži Renu.

Reno je pomiriše.

– Miris mi je poznat. Zar da to utrljam? – zapita nasmrt ozbiljno.

– To je samo za unutrašnju upotrebu – pouči ga Finucane. – Što se količine tiče... povuci dobar gutljaj. Možeš i više puta. Ovisi o tome koliko možeš podnijeti. – Finu-

cane se nasmije, pa doda: – Već dugo nismo ništa popili zajedno, Clee. Raduje me što si se vratio.

Reno prebaci bocu u lijevu ruku i pruži mu desnicu.

– Bi li stisnuo ruku usamljenom hodočasniku?

– S radošću! – Finucane mu stisne ozlijeđenu ruku srdačnije nego što je Reno poželio.

Ipak se sad osjećao bolje. Naposljetku je doživio ono što je vezano uz povratak kući.

– Za stara dobra vremena! – Reno povuče gutljaj i pruži bocu Finucaneu.

Poslije kraćega slavlja, Reno se ispruži na ležaljci i zapita:

– Je li točna ona glasina da je neki rančer iz Kettledruma pucao u Benta Burlesona?

– Mislim da je točna. Svakako, Paklenski Bent je mrtav. Sam se nipošto nije ustrijelio.

– Pa što misliš, tko li je to mogao učiniti?

Finucane zamišljeno iskosi glavu.

– Pa mogao bi to biti svaki čovjek iz Kettledruma. Paklenski Bent i njegov nećak već se nekoliko mjeseci doista nezgodno odnose prema njima.

Na vratima se pojavi neki čovjek s kožnatom pregačom kovača i srdačno se izrukuje s Renom.

– Kako ti pada na um da tako prevariš čovjeka? – reče nasmijavši se.

– Koga i čim, Gus? – zapita Reno kovača.

– Pa mene, najboljega prijatelja što si ga ikad imao. Mene, jer sam, upustivši se s tobom, izložio opasnosti ljubav najslade žene na svijetu... – uzvрати Gus Tulare, tobože uvrijeđen.

Reno mu pruži bocu.

– A kako sam te prevario, Gus... do bijesa!

– Pa zašto si morao tako grdno premlatili Pikea Burlesona upravo u trenutku u kojem sam se izvuкао iz svoje jazbine?

Reno se nasmije:

– Nisam znao da će ti žena dopustiti da promatraš.

Tulare povuče gutljaj i vrati bocu. Renovo ga smijanje pomalo zbuni.

– Eto, sad si već nešto rekao! Ovo je prvi gutljaj što sam si ga dopustio poslije nekoliko mjeseci. Uvelike me podsjeća na stara, dobra vremena.

Reno se nasmije. Prisjeti se negoda što bi ih taj kovač znao izazvati kad bi mu palo na um da nešto proslavi. I nitko ne bi pretpostavio da je taj div maljavih grudi oženjen vrlo nježnom ženom koja vlada njime onako kako majka vlada nestašnim sinom koji unatoč slabosti svoje volje uvijek ponovo načini pokoji izgred.

– Je li Sam Petty poslao po tebe? – zapita Tulare pošto je Finucane izišao da bi donio novu bocu.

Reno strese glavom.

– Nije znao gdje se nalazim. Misliš li da Sam ima kakve veze sa smrću Paklenskoga Benta?

– Nije isključeno... ali, ja gledam na stvar, nitko mu ne bi smio prigovoriti zbog toga. Burlesonovi su podigli ogradu od bodljikave žice i odsjekli ga od vode. A ovoga su ljeta presušile sve rupe s vodom. Praktično su mu stavili nož pod vrat!

– A što je s Lukeom Medwickom i drugima?

– U jednakom su škripcu, ali ne usuduju se zbog toga uzvitlati prašinu. Dakako, osim Billa Jeddyja koji je spreman na svaku glupost.

Reno opet pomisli na ustrijeljenoga konja u Smugglers Canyonu i zapita:

– Tko jaše vranca s bijelom mrljom na čelu, Gus?

Kovač najprije razrogači oči, zatim ih stisne u uske proreze, pa zapita:

– A zašto to pitaš?

Reno slegne ramenima.

– Recimo... iz čiste znatizelje.

– Ah, iz znatizelje! Kao i Jake Orondorf... Šerif mi je postavio isto pitanje.

– Što si mu odgovorio?

Tulare se lukavo naceri.

– Rekao sam mu kako samo među Fingerprintovim konjima ima takvih s bijelom mrljom na čelu. Imaju vranca, zatim još jednoga vranca sa četiri bijele »čarape«, i jednoga ili dva tamna ridana tako da bi ih noću mogao smatrati vrancima.

– A zašto te to zapitao Orondorf?

– Zbog toga što je neki čovjek, koji je vodio konja, viden na vrancu s bijelom mrljom, i to noću uoči pogibije Benta Burlesona u brežuljcima Kettledrum.

Dude Finucane vrati se s novom bocom burbona.

– Trebalo bi da vidite lice Pikea Burlesona – reče široko se nasmijavši. – Do bijesa – grozno izgleda, sve same modrice! Clee, zamrzio te do u srž kostiju... moraš pripaziti! Jedno ti oko mora uvijek biti otvoreno.

– Oba – ispravi ga Tulare. – Jedno za njega i drugo za Lewa Isabellea. Gadan je taj Lew!

– A tek ja! – pohvali se Reno. – Kadšto sam toliko opak da se uplašim samoga sebe.

Finucane iščupa čep zubima i pruži bocu Tulareu.

– Možda ćeš nam izreći kakvu prikladnu zdravicu.

Tulare ustane i podigne bocu.

– U zdravlje Cleeja Rena koji je dao Pikeu Burlesonu ono što mu pripada!

Nato povuku svaki po gutljaj, a zatim padne još nekoliko zdravica. Potom zapodjenu razgovor o zajedničkim doživljajima kojih su se još dobro sjećali. Bilo je pravo zadovoljstvo pričati o njima, a uzgred povući i pokoji gutljaj. Naposljetku zapjevaju. Dim cigara postajao je sve gušći, a Finucaneov irski naglasak sve širi. A kad je počeo pričati o svojoj velikoj ljubavi, jezik mu se uvelike zaplita.

– Kažem vam... bila je to najslada žena š ove strane Killarneyja... između dviju obala nije joj bilo ravne. U usporedbi s Maymie Moynihan sve druge nišu bile ništa...

– Ali ne i moja Fern – usprotivi mu se Tulare.

Dude Finucane samo odmahne.

– Koša joj je bila crna i sjajna... oči modre poput neba. Bila je najslada i najljepša, da... Kažem vam, nije joj bilo ravne...

– Osim moje Fern! – poviče Tulare pocrvenjevši. – Nikome neću dopustiti da omalovažava moju ženu!

– Ta ništa nišam, rekao protiv nje – branio se Finucane.

– I meni se čini da pretjeruješ, Gus! – umiješa se Reno. – Ispijmo koju za sve slatke žene svijeta! – Podigne bocu i pruži je Tulareu – Stani! Ne dodiruj bocu, Gus Tulare! – odjekne s vrata raspaljeni ženski glas.

Reno i Finucane se okrenu. Reno dotakne obod šešira i uljudno reče:

– Dobar dan, gospodo!

– Nije dan, i u tom danu nema ništa dobra – dostajanstveno će Fern Tulare. Zatim se okrene k mužu i odmah ga napadne: – Zašto nisi došao na večeru?

– Večeru? – začudeno ponovi Tulare. – Zar je već tako kasno?

– Kasnije je nego što misliš!

Zgodna, nježna žena, koja se osjetila pozvanom da svojega muža sklonoga piću izvuče iz lošega društva, ponovo pogleda Rena i hladno reče:

– Dakle, opet ste se vratili... i već ste zapali u veliku nevolju! Mogu vam samo reći da ste predodređeni za nesretni svršetak... i nadam se da će se to dogoditi uskoro!

– Ali, Fern, draga... – sramežljivo se usprotivi Tulare – ne smiješ tako postupati s mojim prijateljem Cleejem!

– S prijateljem! – prasne žena. – On nipošto nije prijatelj za oženjenoga čovjeka! Najobičnija je skitnica, revolveraš! Posvuda izaziva nevolje!

Tri su muškarca šutjela.

– Pa kako ću još dugo morati čekati u toj smrdljivoj prostoriji, Gus Tulare? – zajedljivo zapita muža.

– Uopće nećeš čekati, draga Fern... – žustro će Tulare. Pride joj oprezno, poput čovjeka koji pazi da je ne bi povrijedio.

Rena obuzme osjećaj da je zaboravio nešto važna. Prisjeti se pravodobno, tako da je još uspio doviknuti prijatelju:

– Nikomu nemoj reći, Gus, da sam te zapitao za konja!

Finucane će sa zgražanjem:

– Eto što se događa čovjeku koji se oženio s kliještima! Maymie Moynihan nije bila takva... nipošto! Nikad ne bi bila tako zajed-

ljiva prema mužu, niti bi tako postupila prema njegovim prijateljima... Ali za kakvoga si ga konja zapitao?

– Prisjetio si me, Dude... i tebe moram zapitati. Zašto bi čovjek u ponoć ustrijelio konja?

Finucane strese glavom.

– Pijan si, čovče! Nitko ne bi u ponoć ustrijelio konja... u ponoć ga ne bih dao ni potkovati!

IV

Šerif Orondorf i doktor Stonecypher bili su ne samo susjedi nego i prijatelji. Zbog toga bi navečer, dok bi njihove žene pripremale večeru, većinom čavrljali na klupi ispred šerifovoga ureda.

Gus i Fern Tulare, idući kući, prolazili su pokraj trijema. Tulare pozdravi:

– 'bra večer, šerife! – i htjede poći dalje, no žena ga povuče za rukav, tako da se morao zaustaviti.

– Moj muž mora vam nešto reći, šerife – napomene Fern.

Tulare se usprotivi progundavši nešto, no žena ga povuče do stuba što su vodile na trijem i odlučno reče:

– Kaži šerifu što te zapitao Clee Reno.

– Ta nije to važno – protivio se Tulare. – Razgovarali smo o starijim vremenima, i to je bilo sve.

– Kaži mu! – još će oštrije žena.

– Pa doista nismo razgovarali ni o čemu važnomu – prigovori Tulare. – Dakako, razgovarali smo i o konjima i pri tom me Clee zapitao za čovjeka koji jaše vranca s bijelom mrljom na čelu.

Šerif Jake Orondorf odmah se pokrene. Ustane i side s trijema.

– I? Što si mu rekao?

– Eto... da takav konj postoji na Fingerprintu.

– Je li još što dodao o konju?

– Nije, ni riječi! To je bilo sve.

– Nije li spominjao da su tog konja ukrali s Fingerprinta nešto prije nego što je Bent ubijen?

Tulare odlučno strese glavom.

– Nije.

– Zaista?

– Da.

Fern uštine muža za ruku.

– Da slučajno ne pokušaš što zatajiti, Gus! Moraš reći istinu, cijelu istinu!

– Sve sam već rekao – branio se Tulare. – Nisi li spominjala nešto da je večera pripremljena?

Tako je povuče, ali Fern se još jedrom okrene i reče preko ramena:

– Nadam se da ćete Cleeja Rena lišiti slobode zbog očite sumnje. Već ćete nešto otkriti... ta on je rođeni izazivač nevolja!

* * *

Reno i Finucane u međuvremenu su odlučili pojesti nešto u hotelu Empire. Dok su ulazili u blagovaonicu hotela, Gay i Clyde Pomeroy upravo su je namjeravali napustiti.

– Pogledaj, Clee Reno! – radošno će Gay svome mužu.

Reno skine šešir i nakloni se viteški, što je očito bilo nadahnuto prevelikom količinom burbona.

– Gay... nisam to smatrao mogućim, ali ti si se proljepšala u međuvremenu!

Okrene se Pomeroyu i pruži mu ruku.

– Clyde, oženio se najljepšom djevojkom u kotlini.

Dude Finucane samo se nasmije na savršenu uljudnost svojeg prijatelja, a Pomeroy, naprotiv, ostane savršeno ravnodušan. Uopće se ne

osvrne na Renovu ruku. Nabije šešir na glavu.

– Oženio sam se njome i ona je sada žena – reče Clyde. – Ne zaboravi to, Reno!

– Ali, Clyde! – usprotivi se Gay.

Pomeroy se ni ne osvrne na nju. Pogleda Rena ozbiljnošću čovjeka koji mora obaviti neku neugodnu dužnost. Izbijalo mu je to iz očiju, iz prizvuka glasa. Reče:

– Ne želim da se neka šaljivčina zabavlja s mojom ženom. Što je bilo, prošlo je, Reno. Ne zaboravi to!

– Razumljivo! – suglasi se Reno. Začudi ga to veliko neprijateljstvo čovjeka koji je uvijek bio tako skroman. – Želio sam ti samo čestitati, i to je sve.

– Nisu mi potrebne tvoje čestitke! – odreže Pomeroy.

– Ne budi neuljudan, Clyde – opomene ga žena.

– Znam što radim – oštro će Pomeroy. – Ne podnosim ljude koji se poigravaju sa ženama. – Povuče je dalje.

Dude Finucane opet se nasmije.

– Eto što se događa kad se žena uda za zajedljivoga muža.

V

Bila je to večera o kakvoj je Clee Reno donedavna mogao samo sanjati. Pošto je zatim dolično proslavio ponovno viđenje s Dudeom Finucaneom, Reno se zaputi u svoju hotelsku sobu. Dok se još osvježavao, netko pokuca o njegova vrata. Reno pomisli kako je to Finucane, kojemu bi ipak moglo pasti na um da slavlje nije bilo na dovoljnoj visini.

– Samo udi, Dude – poviče.

Ali to nije bio Dude, nego šerif Jake Orondorf. Zatvori vrata za sobom.

– Nerado smetam tako kasno
– počne ovaj – ali važno je. Reno ga kretnjom ruke ponudi da zauzme mjesto na jedinom stolcu u sobi. Obriše lice i zapita:

– Što je to tako važno, šerife?

Ozbiljno lice Orondorfa pobudi u Rena osjećaj da se ovaj priprema na nešto što čini samo nerado. I to ga potakne na to da se približi komodi, na kojoj je ležao kolt u koricama. Zar se starac pristetio kakve tjeralice?

Orondorf zagladi brčić i reče:

– Fern Tulare tako je uporno podbadala muža da je ovaj rekao kako ste ga zapitali za nekoga vranca s bijelom mrljom na čelu.

Reno sjedne na postelju.

– I?

– Kako ste saznali za tog konja?

Reno se nasmije.

– Zar je to morala ostati tajna... nije li mi Gus smio ništa reći o tom konju?

Šerif ga začudeno pogleda.

– Ne znam na što smjerate, no ipak ste Tularea najprije zapitali za konja.

Reno slegne ramenima.

– Gus je dobroano povukao iz one boce s burbonom. Razgovarali smo o tomu kako su ubili Paklenskoga Benta. Zapitao sam ga nije li Sam Petty umiješan u stvar. Gus je rekao kako ne vjeruje u to, a zatim spomenuo kako ste ga vi zapitali za sasvim određenoga konja. Dakako, s tim nisam mogao ništa početi. Gus je dodao kako na Fingerprintu ima nekoliko konja s bijelom mrljom na čelu, koje bi čovjek noću mogao smatrati vrancima.

Dok je šerif još razmišljao o tom obavještenju Reno zapita:

– Čemu tolika tajanstvenost oko toga?

Dobrodušni šerif objasni:

– Ne želim da se govori o tomu prije nego što pronademo konja. Nijedan rančer iz Kettledruma nema vranca s bijelom mrljom na čelu, kakvoga je Jim Everett vidio one večeri. Jim upravlja poštanskom kočijom i zaustavio je svoju zapregu na pola uspona Five Mile Grade da bi se konji malo ispuhali, i tad zapazio nekog čovjeka koji je jahao vranca s bijelom mrljom na čelu i s tri ili četiri bijele »čarape«, a za sobom je vodio svijetloga ridana.

– Jim je pozvao čovjeka, no ovaj se nije osvrnuo na njegov poziv. Već se mračilo i zbog toga nije mogao točno opisati čovjeka. Smatrao je da je to neka skitnica u sedlu, koja sa sobom vodi tovarnoga konja. Poslije, u noći, konj Paklenskoga Benta vratio se kući... s tragovima krvi na sedlu. A sutradan ujutro pronašli su Paklenskoga Benta u nekom guštiku.

* * *

Reno savije cigaretu i naoko ravnodušno zapita:

– Zar se Pike posvadao sa svojim stricem?

– Posvadao? Zašto?

– Tako... ta obojica su bili vatrene naravi.

– Pa kakve to veze ima sa smrću Paklenskoga Benta?

Reno pripaši cigaretu.

– Ako nijedan rančer iz Kettledruma nema konja s bijelom mrljom na čelu, a na Fingerprintu ih ima napretek, zaključio bih da je netko s Fingerprinta zgrčio prst oko obarača.

– Pa to je smiješno! – prasne Orondorf. – Istina, Pike i Paklenski Bent katkad bi se malo dohvatili zbog neke sitnice, ali ne dovoljno ozbiljno da bi iz toga proizišlo ubojstvo.

Reno slegne ramenima.

– Eto, samo sam glasno razmislio o toj mogućnosti

Orondorf oštro odmjeri Rena i reče:

– Zar je doista Tulare počeo razgovarati o konju? Niste li to možda ipak bili vi?

Reno strese glavom.

– Je li to sve što se zna o konju i jahaču?

– Vranac o kojemu je riječ nalazio se na ograđenom pašnjaku na Indian Creeku, i ukraden je dan prije ubojstva. Zbog toga ga želimo pronaći što prije. Paklenski Bent vjerojatno je zatekao kradljivca na djelu. A čovjek ga je ustrijelio da ga ne bi označili kao konjokradicu.

Eto, zbog toga je vranac ustrijeljen i skotrljan u Smugglers Canyon, pomisli Reno.

– Postoje li još kakvi tragovi?

– Reno pomisli na upadljivo stražnje kopito konja, na kojemu je čovjek odjahao od Smugglers Canyona.

– Ništa. A nećemo ih ni pronaći

– reče Orondorf – prije nego što pronademo konja. Ljudi s Fingerprinta pročešljavaju brežuljke Kettledrum, u skladu s mojim naredenjem. Ali dosad nisu ništa pronašli.

Čovjek ustane, pode k vratima i otvori ih. Odjednom se predomisli i zapita:

– Niste li se prije nekoliko mjeseci upleli u neku nevolju u Novom Meksiku, Reno?

– Kako vam to pada na um?

– Čini se da sam imao u rukama neku potjernicu, na kojoj je stajalo vaše ime. Papir sam zacijelo bacio u koš, jer vas dugo nije bilo.

Reno ustane i nasloni se na komodu. Pogleda starčevu desnicu koja zacijelo ne može povući tako brzo kao nekoć.

– Onda...

– Mislite li da bih priznao i kad bi bilo tako? Nešto vam ipak mogu reći: još nikad nisam bio u zatvoru i želim da ostane tako!

Brazde u mršavim obrazima prodube se. Šerif oštro odgovori:

– Ne berite lovorike unaprijed, Reno! Ovdje zastupam zakon. I što se vas tiče, također bih obavio svoju dužnost!

U glasu Jakea Orondorfa sada više nije bilo blagosti i neodlučnosti. Izbljedadjele su ga oči promatrale čvrstim pogledom. Prema svemu sudeći, poodmakla dob nije načela ponos i dostojanstvenost starca.

– Pisao sam u Novi Meksiko. Utvrdim li da vas traže ondje, lišit ću vas slobode!

Renova se desnica sad nade sasvim blizu drške revolvera na komodi.

– Ne isplati se da čovjek započne nešto što ne može dovršiti

– zamisljeno će Reno.

– Do vraga, zar mi prijetite?

Reno strese glavom.

– Želim samo reći koliko prezirem zatvore.

Orondorf se, čini se, našao u ozbiljnom iskušenju da odmah provjeri Renovu prijetnju. A Reno shvati kako je otišao predaleko, pa odmah doda:

– Neko ću se vrijeme zadržati ovdje, šerife... dovoljno da iz Novoga Meksika stigne odgovor na vaš upit.

– Dobro. Samo neka vam ne padne na um da bih se plašio uhititi čovjeka zbog toga što se on služi grubim riječima.

Orondorf izide, a Reno se nasmije. Ispruživši se u postelji, nije više bio radostan, nego prije pomalo mrzovoljan. Orondorfove su

rijeći zvučale vrlo ozbiljno. Odgovor na njegovo pismo vjerojatno će stići za tjedan dana. A onda će ga stari momak zacijelo pokušati lišiti slobode. I tada će staroga i časnoga šerifa morati nastrijeliti ili ga poniziti, a to se Renu nije činilo nimalo zabavno i smiješno.

Neko se vrijeme večeras Reno osjećao sasvim ugodno: njegov je povratak djelomice bio ono što je priželjkivao. Sastao se s prijateljima, porazgovarao s njima o dobrim, starim vremenima, dobrano povukao iz boce. Čak ga je i neprijateljsko ponašanje Fern Tulare podsjetilo na stara vremena: nije ni očekivao da će se vladati drugačije. Zatim je premlatio Pikea Burlesona i kraljevski se osjećao slaveći tu pobjedu.

Ipak, Jake Orondorf sve mu je to pokvario.

VI

Poslije podne ugleda pred sobom školsku zgradu na Hondo Platsu. Djelovala je siro i jedno ispred pozadine brežuljaka Kettle-drum koji su se dizali u pošumljenim terasama. Škola s jednim razredom izgrađena je za djecu nekolicine rančera. Učitelj je bio momak i živio je u nekoj brvnari. Zvao se Cyril Tipton, zbog čega su ga kauboji prozvali Tipton, prvorazredan. Pred njim bi uvijek skidali šešir, ali s odglumljenim strahopoštovanjem. Tipton bi se nato uvelike naljutio, i to je bio jedini razlog zbog kojega su to momci neprestano ponavljali.

Kad je Reno potjerao konja prema školskoj zgradi, posljednja su djeca upravo odjahala kucama. Htio je napojiti Quien Sabea na zdencu s vjetrenjačom. Ali našavši

se pred vratima škole, Reno počne blejiti poput teleta: na vratima nije stajao Cyril Tipton, nego neka mlada i privlačna žena, čija je kosa sjala na suncu poput zagladenoga bakra. Poslije prvoga iznenađenja, Reno je stane odmjeravati bez ikakve zbunjenosti. Nije bila visoka, ali ni niskoga rasta. Ni mršava, ni debela. Reno već na prvi pogled utvrdi kako je ta žena upravo savršena.

— Dobar vam dan! — pozdravi je Reno i skine šešir.

Učiteljica samo kimne. Prema svemu sudeći, očekivala je neko objašnjenje — upravo kao da je Reno neuljudni dječak koji je učinio neku nepodopštinu. Nije još naišao ni na jednu ženu koja bi ga dočekala s tolikim samopouzdanjem. Učini mu da ona ocjenjuje kakvoću nove košulje što ju je imao na sebi, kalibar njegova kolta ili pak da nagada o sadržaju svitka iza njegova sedla.

— Želio bih samo napojiti konja — reče Reno osjećajući nelagodu.

Nešto nalik na smiješak olabavi joj usne i pojača ljupkost njezinoga lica. Kimne.

— Voda je za sve nas dar prirode.

Njezin glas podsjeti Rena na priugušenu zvonjavu zvona s misijske stanice. Za svih tih dugih godina lutanja nije čuo tako ugodan glas.

— A što je s Tiptonom?

— Premješten je u neku veću školu u Tucsonu. Prije gotovo dvije godine.

— Bio je to ljubazan čovjek — reče Reno brvnari, da bi kddbnastavio razgovor.

— Svi su tako govorili — uzvratila ona i doda u nešto šaljivijem tonu. — Zacijelo je bio prvorazredan.

Reno se nasmije. Pošto se okrenula k svojoj brvari, Reno se predstavi:

– Ime mi je Reno, Clee Reno.

Žena se zbuni, no pokaže i znatiželju. Zastane i odmjeri ga pažljivije nego prije.

– Čula sam za vas. – Kao da joj je u glasu zatreperilo razočaranje. Rena to začudi. Reče joj bez uvijanja:

– Niste baš oduševljeni.

– Pa i nisam, gospodine Reno. Čak mi je i žao što ste se vratili.

– Iznenadili ste me... kako vam to pada na um?

– Sad će se stanje samo pogoršati. – Nemoćno podigne ruke. – Čula sam da ste čovjek koji voli borbu zbog borbe i da ste prijatelj Sama Pettyja.

– Pa zar je to tako loše?

– Točno je, dakle. Vidi vam se na licu da ste se opet borili.

Iz glasa joj je sad izbijala žalost, no bojom je još uvijek podsjećao na zvono. Reno se zapita kako bi zvučao njezin smijeh ili plač. Vjerojatno bi bio još ljepši, osjećajniiji. Čak bi i njezin šapat podsjećao na melodiju.

– Nije li to ipak točno? – ponovi ona.

– Što?

– Pa zar niste čuli?

Reno se zbunjeno nasmiješi.

– Zapitao sam se kako bi zvučao vaš glas kad biste se nasmijali

– prizna. – I kako vam je ime.

Ne nasmije se, nego ljubazno reče:

– Anne Shannon.

– Doista lijepo ime – napomene Reno i ponovi ga kao da mu se sviđaju glasovi imena i prezimena. Nije joj moglo biti više od dvadeset godina, no njezina je ženska zrelost ipak poticala maštu

muškarca. Reno zamisli kako bi bilo kad bi je držao u zagrljaju.

* * *

Upravo kao da govori o nekome trećemu, Reno će posve ozbiljno:

– Eto, nisam školovan čovjek, no ipak bih želio da mi objasnite neke stvari.

– Na primjer? – sumnjičavo će ona.

– Na primjer, kako je moguće da me samo letimice pogledate i već znate da sa sobom donosim nevolje... grdne nevolje.

Ona se sad sasvim malo nasmije, no ipak dovoljno dugo da se Reno trenutačno zaljubi u taj radosni, srebrnkasti ton.

– Samo sam naglas razmišljala – prizna ona. – Loša navika koje se ne mogu otresti. Evo, svi govore kako će se u Kettledrumu razbukati pravi rat oko pašnjaka ako vas je Sam Petty pozvao da dodete ovamo.

– Pa to je nešto poput brzjava s lošim vijestima – naruga se Reno samomu sebi.

– Ne uvidate li kako bi to bilo strašno? – djevojka će nasmrt ozbiljno. – Tad neće biti posrijedi samo Sam Petty. Uplest će se ljudi s obiteljima, ljudi koji moraju hraniti žene i djecu i ne mogu si dopustiti da kupuju metke ili da ih jednostavno ustrijele.

Umišlja, pomisli Reno, da bolje poznaje rat oko pašnjaka od mene ili barem njihovu prljavu stranu. Jedno tane u nozi i deset mjeseci paklenskih borbi u Sonori naučili su Rena sve o ratu oko pašnjaka.

– Govorite – prigovori joj Reno – kao da sam ja postavio onu prokletu ogradu oko pašnjaka, koja je izazvala svu nevolju. Zamijenili ste me, čini se, s Pikeom Burlesonom.

Anne Shannon zatrese glavom.

– Uopće vas ne kudim. Pitani se samo jeste li svjesni toga što bi mogao prouzročiti vaš povratak.

– Imam predodžbu o tomu. – Reno se nasmiješi i nastavi: – Ne bih vam se htio već prvoga dana učiniti nametljivim, ali namjeravam vas idućih dana ponovo posjetiti.

Na Anninim usnama zatitra lagani smiješak.

– Možete uvijek ovdje napojiti konja. To je javni zdenac.

Promatrao ju je kako prirodnim i ljupkim hodom odlazi u smjeru brvnare... hodom kojemu se divio. Koje li žene! pomisli Reno.

I dok je poslije jahao prema brežuljcima, s iznenađenjem otkrije kako se ne može prisjetiti njezine haljine. No utoliko je bolje upamtio crte njezina lica, laganu igru sjenâ što ju je poslijepodnevno sunce dočaralo na njezinim obrazima. Kako bi joj se lice izmijenilo kad bi se nasmijala! Kako je stajala presavivši ruke ispod lukova grudi! I tek mu sada dopre do svijesti kako na njezinim vitkim prstima nije zapazio prsten. Ta ga spoznaja ispuni dubokim zadovoljstvom.

No ipak je čudnovato što tako lijepa, mlada žena već dvije godine podučava djecu u dolini Two Tanks, a još nije udana, pa ni zaručena. U tom kraju koji oskudijeva ženama lijepe su se učiteljice jedva mogle obraniti od mnoštva ženidbenih ponuda sa svih strana. Imale su zaista neobično širok izbor. Pa kako je onda moguće da ljepotica poput Anne Shannon još ne nosi prsten na ruci?

– Odista čudnovato! – promrm-lja Reno. Nije to nipošto mogao objasniti.

– To je žena koja može neobično zagrijati srce usamljenoga putnika – reče Quien Sabeu. – Pred tobom su mnoga jahanja po mjesecini, moj konju!

Škrta zemlja između grada i podnožja Kettledruma nije mnogo odu-darala od Renovih sjećanja. Tek pošto se popeo na visinu razvoda i pogledao dolinu s druge strane, shvati svu grozotu suše što je nastupila u međuvremenu. Prije mu se u dolini trava dizala sve do stre-mena. Sad je dolina bila pokrivena samo niskim čupercima što su za ljeta bez kiše sasvim izgubili boju.

Zastane da bi se životinja ispuhala i pogleda na sve strane. Na zapadu bi morao žuboriti Mormon Creek, morao bi podsjećati na srebrnu vrpcu. Ali sad je to bio samo žućkasti ožiljak u smeđoj travi. Pijesak. Isušio je, pomisli Reno.

Htjede uzjahati da bi krenuo dalje, ali zastane u pola kretnje. Do-lje, ispod njega, upravo su se pojavila dva jahača. Reno žmirne na jarkom suncu: prepozna Reda Jabota, kaubojâ s Fingerprinta. A onaj drugi zacijelo je Johnny Frayne. Ljudi zastanu u sjeni neke smreke.

Što traže na pašnjaku Sama Pettyja? Zar tajanstvenoga vranca koji mrtav leži u Smugglers Canyonu ili žele utvrditi koliko je ograda oko Fingerprinta naškodila Samovoj stoci?

Odjednom se razidu. Jabot pojaše prema sjeveroistoku, Frayne na sjever. Ali to uopće nije Frayne, odjednom otkrije Reno. Čovjek je niži i zbijeniji od njega. No Renu se ipak učini poznatim.

Reno pojaše niz padinu. Nalazio se na pola puta u dolinu kadli se pojavi treći jahač i sustigne Reda

Jabota. Ovaj je doista nalik na Fraynea, pomisli Reno. Pa što ti ljudi s Fingerprinta traže tako blizu zemlje Sama Pettyja?

U sumrak Reno zauzda konja pred kolibom Sama Pettyja i poviče:

– Želim nešto pojesti!

Petty se pojavi u snopu svjetla pred vratima, zastane na trenutak, pa potrči.

– Stara konjokradice! – poviče Petty i gotovo zgnječi Renovu ruku. – Do bijesa... sretan sam što te vidim, Clee! Doista se radujem.

Reno sjaše. Potkraj korala rasedla konja. Petty je još izražavao svoju radost.

– Stigao si u pravi trenutak... bolji nisi mogao odabrati!

VII

Kad su se vani zaustavila neka kola, Anne Shannon upravo je pripremala večeru. Kasno noću pokraj njene kolibe projahali su ljudi s Fingerprinta, ali nisu pratili nikakva kola. Zbog toga je računala s time da je namjerava posjetiti Pike Burleson.

Tako je i bilo.

– Dobra večer! – pozdravi je Burleson i, kao i uvijek, skine šešir.

– Dobra večer! – odzdravi Anne. Stajala je na vratima i s čuđenjem promatrala njegovo lice što je pokazivalo tragove borbe.

– Izgledate poput prekrasne slike u okviru – polaska joj Burleson. – Ali za vas postoji i mnogo prikladniji okvir, Anne.

Anne se nasmiješi.

– Prilično ste tvrdoglavi, Pike.

– Priznajem – uzvрати Pike. – I uglavnom dobijem ono do čega mi je stalo. Stric Bentley naučio me tome.

– Zar se još ne zna tko ga je ustrijelio?

Burleson strese glavom.

– Možda će ubrzo sve biti jasnije. Neka skitnica po imenu Clee Reno jučer se pojavila u gradu. Služim da je taj čovjek iz zasjede ubio jadnoga Bentleyja. Rekao sam šerifu Orondorfu neka ga uhiti. Ali i sami znate kakav je Orondorf. Uvijek zakasni za jedan sat ili pak ima dokaz premalo.

Djevojka se prisjeti svježih ožiljaka na Renovu licu i zapita:

– Zar je bilo borbe?

Burleson kimne.

– Između mene i Rena. – Vješta ga sumnjičavost natjera na pitanje: – Zar je Reno bio ovdje?

– Da, napojio je konja.

– Je li vas nagovorio?

– Razgovarali smo malo.

Burlesonovi obrazi odjednom porumene od gnjeva.

– Što je rekao o borbi?

– Ništa. – Burlesonovo je lice bilo nagrdeno mnogo više od Renova, pa Anne pretpostavi da je onaj drugi iz tog okršaja izišao kao pobjednik.

– Želite li reći da vam uopće ništa nije spomenuo?

– Ni riječi mi nije rekao o tome.

Pike Burleson to nipošto nije mogao shvatiti, utvrdi Anne. Kad bi on izišao kao pobjednik, pohvalio bi se svakome koji bi mu naišao na put.

– Taj Reno rođen je odmetnik – reče Burleson. – Mislim da će sad nahuškati Sama Pettyja da počne rat protiv mene. To je Renov stil... učinit će sve što može da bi uništio mir na pašnjacima, samo zato da bi njegov revolver mogao zapraskati...

– Što se mene tiče, djelovao je sasvim miroljubivo – uzvрати

Anne. – Štoviše, bio je vrlo ugladen.

– Ugladen... – prasne Burleson.
– Pa on nema ni trunke ugladenosti u sebi!

Anne pogleda štednjak.

– Upravo kuham.

Burleson se ni ne osvrne na to.

– Trebalo je da čujete što je Pomeroy sinoć rekao tom Renu u lice... usred blagovaonice hotela! Rekao mu je neka ostavi na miru njegovu ženu. Neće trpjeti da se zbog Rena raspreda priče o njegovoj ženi... Eto, sad vidite u čemu se sastoji njegova ugladenost. Oženjeni je čovjek upozorio tog lovca na suknje i odmetnika da ne nagovara njegovu ženu.

– Tako... zar je i lovac na suknje?

– Najgorega kova! Sobarice ili udate žene... sasvim mu je svejedno! Vjerojatno s one strane granice ima čitavo tucе Meksikanki. Nitko ga ne može trpjeti u blizini pristojne žene.

Anne se nasmiješi i lukavo do-baci izazov:

– Čini mi se da ne volite toga gospodina Rena.

– Mrzim ga! – gorljivo će Burleson. – Oduvijek i do vijeka! – Zatim nastavi umjerenijim tonom: – Je li točno da ste sa Samom Petty-jem bili na plesu u subotu navečer?

– Točno, bila sam. – Iz pogleda joj je izbijao prezir, ali to nije mogla spriječiti. Doista je veoma drzak taj čovjek koji joj je prije šest mjeseci ponudio brak. Pošto je ona odbila skupocjeni zaručnički prsten, Burleson se našao u golemom čudu. Ostao je bez riječi. Ali odmah joj je zaprijetio:

– Ugledam li na vašem prstu prsten drugoga čovjeka, ubit ću ga!

I zbog toga Anne sad podigne ruku da bi se on mogao uvjeriti.

– Kako reče pjesnik: Vitki prst, gol, bez ukrasa!

– Doista umijete povrijediti čovjeka! – prasne Burleson.

Anne se nasmije.

– Sami to činite, Pike! Nemam namjeru da se udam za vas ili bilo koga drugoga. Zar to zaista ne možete shvatiti?

– Nipošto, tako mi svega! To se protivi razumu. Ta zar ćete do vijeka podučavati doseljeničku dečurliju? Zar da žena poput vas do vijeka živi osamljena u ovoj divljini, gdje joj nitko ni drva neće nasjeći?

Anne slegne ramenima. Taj sebičan i nadut čovjek nipošto ne može shvatiti da bi se koja žena, očekujući pravoga čovjeka, mogla odlučiti na život u osami.

– Što se tiče ljudi koji cijepaju drva, doista ne osjećam nikakvu oskudicu. I to mi laska – Anne će više veselo negoli podrugljivo. – Čini se da je ovaj kraj napučen kaubojima koji sijeku drva.

– Eto, morate prihvatiti uslugu svake skitnice koja projaše pokraj škole... mislim da to ipak nije osobito veselo!

– Ah... zar biste radije vidjeli žuljeve na mojim rukama – odgovori mu Anne – žuljeve, ali ne i prsten!

– Najradije bih vidio moj prsten! – dohvati je za zglob ruke.

– Ta budite razumni, Anne! Nudim vam polovicu svega što posjedujem. Ne odgovara li vam moja kuća, sagradit ću drugu. A vi je možete namjestiti kako vam se svida. Bit ćete prava gospodarica, imat ćete sve što želite.

– Pa zar mislite da bih se udala za kuću? – naruga mu se Anne.

Nije joj bilo ugodno što je drži za zglob. – Rugate mi se. To mi se nimalo ne sviđa!

Anne se poboji da će se poslužiti silom. Njegove su oči iskrile, obrazi se ispunili krvlju. Ali nije pokazala svoju bojazan nego mu reče lakoćom što je odista nije osjećala:

– Zglob me već počinje boljeti, Pike!

Odmah je ispusti.

– Žao mi je, Anne. Ali vaše me riječi tjeraju u ludilo.

Poklopac lonca na štednjaku odjednom zaklepeće.

– Večera će mi zagorjeti – žustro će Anne. – Laku noć, Pike.

Burleson samo kimne i dovikne u kuhinju:

– Neću odustati, Anne, nikad...

Burleson se zaputi prema kolima kojima je upravljao predradnik Isabelle. Popne se i procijedi kroza zube:

– Ta bi žena mogla natjerati muškarca da se propije!

– Da... – s razumijevanjem će Isabelle. – Poznam taj način. Pomeroyeva me žena razdražuje upravo tako... ruga mi se!

VIII

– Doista je lijepo vratiti se kući – reče Clee Reno Samu Pettyju. – Koliko vidim, ovdje je sve kao i prije.

– Ali bit će promjena – odgovori Petty. – Na kolibu ću nadograditi spavaću sobu i kuhinju.

– Pa čemu, do vraga?

– Nemam dovoljno mjesta da bih primio otmjenije goste ili rođake ako me posjete – našali se mali rančer.

Da bi uživao u povratku kući Reno ostane pod trijemom. Iza ko-

rala k zvjezdanom su se nebu dizali šumoviti visovi. U to je doba dana, prije gotovo šest godina, prvi put susreo Sama Pettyja. Dok je Reno silazio s planine, Samova je logorska vatra veselo praskala. Sam je onda tek počeo. Nije još oborio ni stabla za gradnju kolibe. I Sam ponudi čovjeku iz Teksasa posao: radit će za nadnicu. To je bio početak njihova prijateljstva.

Kad su sjeli za stol da bi večerali, Reno zapazi kako se prijatelj izmijenio. Njegovo lice više nije djelovalo mladenački kao prije dvije godine. Brige su mu zaorale duboke brazde u licu, omršavio je, postao gotovo vitak. Ponaјviše se Rena dojmio izmijenjeni izraz Pettyjevih očiju. Djelovale su gotovo tužno. Čak ni sad, unatoč radosti ponovnoga viđenja, Sam nije pokazao ništa od svoga nekadašnjeg poleta, pa čak i obijesti.

– Čuo sam kako opet imaš nevolja s Fingerprintom – reče Reno.

Petty kimne, ali ne objasni ništa. I to je bilo karakteristično. Nekadašnji Sam Petty nije razmišljao što će reći. Uvijek bi izlanuo što mu je bilo na duši, uvijek bi vidio samo svijetle strane života, rado bi se nasmijao.

No nije se nasmijao. Naposljetku reče:

– Nove su nevolje počele kad sam prošle jeseni naumio proširiti posao. Umjesto da novac za prodanu stoku uložim u banku, kupio sam dobroga rasplodnog bika. Naumio sam proširiti pašnjak... eto, spremam se na ženidbu.

– Na ženidbu... zar ti?

Petty zbunjeno kimne, a Reno nastavi:

– Nije čudno što djeluješ pomalo starački, pa čak i zabrinuto. Mislio sam da si razumniji, Sam. Misliš li ozbiljno?

– Paklenski ozbiljno.

Reno ga opet pogleda i strese glavom.

– Sjećam se kako si bockao Neala Ivyja što se oženio udovicom sa četvero djece... tad si rekao kako je svoju slobodu prodao za pravo da svake noći spava s istom ženom.

– Ali ova nije udovica i nema djece – branio se Petty.

– Pa od svake žene čovjek može očekivati da će postati udovica i imati četvero djece. – Reno zakima. – Od tebe sam doista očekivao više razuma.

– Zacijelo ti se to čini ludo, Clee – prizna Petty. – I meni... barem ponekad. No ipak je tako: oženit ću se.

Petty odmakne tanjur.

– Čudno je to, kad te uhvati, čovječe. Mislim, ona prava ljubav. Ženidbu nikad nisam mogao ni zamisliti. Mislio sam kako ću podići stado, bez osobite žurbe. Svake bih godine imao telad, goveda bih prodao, a junice bi postale krave. Sve bez žurbe i briga... upravo kao zatezanje kolana! Ali upoznao sam djevojku koja bi izmijenila dušu svakoga muškarca. Zapravo se ne može reći da je to djevojka... prije mlada žena. Eto, upoznao sam najdivniju ženu na svijetu, to je činjenica.

Oči Sama Pettyja zasjaju.

– Sješaš li se kako je Gay Wilson bila lijepa i privlačna?

Reno kimne.

– A sjećaš li se one visoke bri-nete u plesnoj dvorani što smo je prozvali Vojvotkinja jer se umjela tako otmjeno vladati?

Reno se nasmije i opet kimne.

– Eto, u usporedbi s njom Gay je sasvim obična djevojka, a ona bi druga nalikovala na kuhinjsku dje-

vojku koja siše palce. Ono što posjeduju ove dvije, ona ima u savršenom obliku, a i još nešto osim toga, što prve dvije nikad neće imati.

– Zaista? A što bi to bilo?

– Savršenost. Onu pravu savršenost! Nipošto onu koja se može steći, naučiti. Iz njezine duše izbija neko svjetlo što podsjeća na ono iz dubokog zdenca kad se mjesec nade točno iznad njega.

Reno prasne u smijeh.

– Grdno te uhvatilo! To je najgora ljubavna groznica što sam je ikad vidio. Podsjećaš me na Ducea Finucanea kad se raspriča o svojoj Maymie Moynihan. No Dude to radi samo kad se napije.

Petty se sad naljuti.

– Nije to nikakva usporedba! Žena o kojoj ti govorim postoji ne samo u mašti čovjeka koji stari, nego i u stvarnosti. Jednostavno, jedinstvena je. Nisi još naišao ni na jednu ženu poput nje!

Rena sad obuzme slutnja da ju je već upoznao.

– Ne zove li se Anne Shannon?

– Odakle znaš?

– Upoznao sam je danas poslijepodne.

– Zar si je upoznao?

– Da, kad sam napajao konja pokraj školske zgrade – objasni Reno. Sad je shvaćao zašto se njegov prijatelj namjerava upustiti u brak. Također je shvatio kako neće po mjesecini jahati u smjeru školske zgrade. Osjeti kako se nešto grči u njemu. Ipak ravnodušno nastavi: – Da... doista dobro izgleda. Ali moj je povratak nije ni malo obradovao. Osjećao sam se, da se tako izrazim, poput brzjava s lošim vijestima. Sve je znala o meni.

Sam Petty se nasmije.

– Ispričao sam joj kako smo ti i ja svojedobno spriječili da Fingerprint potisne rančere Kettledruma. I da si jedini čovjek u Arizoni koji može odoljeti Burlesonovim šakama. Čim je Fingerprint podigao ogradu koja me odrezala od izvora Pothole, poslao sam ti poruku da dođeš, ali nisam znao gdje se nalaziš. Anne smatra kako bi bilo glupo od mene da se uhvatim ukoštac s Fingerprintom. Kaže da je i pola hljeba bolje nego ništa. Ali moja je polovica presuha da bih od nje mogao živjeti.

– Gdje su Burlesonovi podigli ogradu?

– Od Aroyo del sol do razvoda Cathedrale. Skupa je to ogradala!

– Šteta što ih nije uništila! Ali tako je znatno okrnjen i pašnjak Neala Ivyja, Lukea Medwicka i Abea Fessingdona. A to znači da će na preostalim pašnjacima biti previše stoke. Osim toga, ti si odrezan od izvora kod Elbow Canyona.

– Upravo tako – suglasi se Petty. – Zbog toga mi ne preostaje ništa drugo nego da srušim ogradu, dogodilo se ma što... Pike Burleson toliko je drzak da tvrdi kako sam prigrabio zemlju koja je Fingerprintu potrebna kao zimski pašnjak. To je lukava izlika kojom me pokušava uništiti. Ali njegov se stvarni razlog sastoji u tomu što se želi vjenčati s Anne Shannon.

– Tako je to, dakle... – zamišljeno će Reno. Petty kimne, a Reno nastavi: – Eto, to je najbolji primjer koliko nevolje može uzrokovati jedna jedina žena!

– Nije kriva – zaštititi je Petty. – Anne ne oćijuka. Uopće mu nije pružila povoda. Samo se boji da bi mogao izbiti rat oko pašnjaka, i zbog toga se povlači čak i predamnom. Ipak, oženit ću se njome... makar zbog toga nastane pakao!

Reno se nasmiješi i pomisli kako iz druga opet izbija onaj stari Sam Petty.

– Rado bih ti savjetovao da ne rušiš ogradu.

– S tim savjetom nemaš nikakvih izgleda.

– Zar ćeš to učiniti bez obzira hoću li ja ostati ili otići?

– Svakako. No ti ćeš ipak ostati, Clee, je li?

– Dokle ću ti god biti potreban. Tko će još biti s nama?

– Bill Jeddy. Njegovo stado neće preživjeti zimu ne bude li ograda srušena. Što se drugih tiče, nisam siguran. Rančeri u dolini Homestead imaju obitelji. Već im se sad strah zavukao u kosti.

– Eto, Sam, to je ono što žena uradi od čovjeka! Iako ga ukroti da se boji vlastite sjene. – podrugljivo će Reno. – Ali znaš li ti tko se pobrinuo za Paklenskoga Benta Burlesona?

Petty strese glavom.

– Pojma nemam.

Reno se podvroumi bi li Pettyju ispričao što o ustrijeljenom vrancu u Smugglers Canyonu i naposljetku se odluči protiv toga. Također mu nije spomenuo kako ga traže u Novom Meksiku i kako će to šerif Orondorf saznati za samo nekoliko dana. Ta Sam Petty je i vlastitih briga imao sasvim dovoljno.

– Kada ćeš početi rušiti ogradu?

– Možda već sutra noću – odgovori Petty. – Sutra ću se dogovoriti s Jedyjem. Budući da si ti ovdje, pretpostavljam da će nam se sad pridružiti i ostali. – Nasmiješi se Renu. – Naime, bit će im jasno kako nam tvoj revolver pruža stanovitve izgleda da potučemo Fingerprint.

– To je samo oružje više – upozori ga Reno.

– Na dobru si glasu, mornče! Prisjetit će se kako je Lew Isabelle odustao kad si ga izazvao u Silver Dollaru da posegne za željezom. Možeš zamisliti kakav glas uživaš ovdje.

Da, Reno je to mogao zamisliti. Opori mu smiješak zatitra oko usana. Anne Shannon danas mu je poslijepodne pokazala sasvim dovoljno. Prozvala ga je čovjekom koji se bori zbog borbe, jer jednostavno uživa u tomu.

Užitak... grom i pakao!

Prije dvije godine možda je i bilo tako, no kasniji su ga doživljaji uvelike izmijenili.

– Kazao bih da Orondorf ima pravo.

– U vezi s čim?

– Eto, kaže da si zagrizao više nego što možeš progutati.

Petty slegne ramenima.

– Nemam drugoga izbora. Prokleta će me ogradba uništiti za pola godine. Ili ću se boriti ili ću morati prodati goveda i ranč pretvoriti u farmu koja jedva prehranjuje čovjeka, da ne govorim o ženi. Clee, ta ne mogu zamoliti Anne Shannon da se uda za uništenoga sitnog rančera!

Sad je sastavio cijelu sliku.

– To je jedina žena kojom se želim oženiti, Clee. I neću dopustiti da mi Pike Burleson upropasti priliku!

Možda bi ona i za mene bila jedina žena na svijetu, sumorno pomisli Clee Reno. No moji su izgledi bili uništeni prije nego što sam je upoznao.

* * *

Još prije svitanja, dok je Petty pripremao zajutrak, Reno nahrani konje. Sjedeći za doručkom, začuju topot kopita u dvorištu.

Renov je pojas s oružjem visio na dvokatnom krevetu. Povuču oružje, no Petty reče:

– To je Bill Jeddy.

Reno zatakne revolver u korice. Jeddy dovikne kroz otvorena vrata:

– Jašem u grad. Mogu li donijeti nešto za tebe?

– Sjaši i popij lončić kave – pozove ga Petty. – Clee Reno je ovdje.

– Čuo sam – reče Jeddy.

Uđe i stisne Reno ruku. Zatim ga odmjeri i reče:

– Ne shvaćam kako si uspio srediti Pikea Burlesona... Nisi dovoljno težak da bi u svoje šake mogao potisnuti toliko pare!

– Možda mi je proradilo nešto u glavi – uzvрати Reno.

Reno se zapita na koga ga podsjeća mladi Bill Jeddy. Svakako na osobu koju je nedavno vidio. Jeddy nije bio osobito visok. Ipak, bio je čvrste građe. Prema svemu sudeći, uvelike se ponosio svojim snažnim rukama; visoko je zasukao rukave i pokazivao nabrekle mišice. Smatrali su ga ponešto ograničenim. Ljudi su ga nazivali lijenim sinom lijenoga oca. Frank Jeddy više se zanimao za lov i ribolov negoli za goveda.

– Zar je sredio Burlesona? – začudi se Sam Petty ulijevajući kavu u lončić.

– Nije li ti Clee ništa rekao? – zapita ga Jeddy. Petty samo strese glavom, a Jeddy razjapi usta.

– Zašto si to zatajio? Na tvom bih se mjestu pohvalio pred čitavim svijetom... ta još nitko nije sredio Pikea Burlesona!

Reno mu ne reče ništa. U međuvremenu se prisjeti na koga ga je podsjećao taj snažni mladić: na jačača kojega je jučer vidio kako razgovara s Redom Jabotom.

– Kad ćemo se prihvatiti ograde? – zapita Jeddy.

– Noćas, ako okupim mladiće – reče Petty. – Posjetit ću ih još danas prije podne, a Clee će poći odnijeti sol na Signal Mesu. A kako je s tobom, Bille? Možeš li noćas?

– Svakako. Napokon... A gdje si naumio početi?

– Na istoku. Srušit ćemo onaj dio koji onemogućuje našoj stoci pristup do izvora Pothole.

Jeddy kimne.

– Tako će biti najbolje. Vratit ću se do zalaska sunca.

Reno ga je promatrao dok je kasom izjahao iz dvorišta. Sad je bio posve siguran da je to čovjek kojega je jučer vidio iz daljine. Ista grada, isto držanje u sedlu, isti konj. Reno pogleda i otiske kopita, napola očekujući da će pronaći i ponešto zakrivljeni otisak stražnjega kopita. Podmuklo se ubojstvo rančera Fingerprinta zasad činilo besmisleno, no Reno ga upravo zbog toga pripiše Billu Jeddyju. Ali njegov je crvenkastoridi konj ostavio sasvim normalan trag.

– Što tražiš? – zapita ga Petty.

– Pogledao sam tragove njegovoga konja. Katkad valja znati gdje se tko nalazio – reče Reno i ispriča Pettyju što je zapazio jučer poslijepodne. – Čini se da mladić sjedi na dva stolca.

Petty strese glavom.

– Istina, čudnovati je to ptič... i pomalo je mutan. Vjerojatno je slučajno susreo Reda i iskoristio zgodu da se pohvali kako će zaobići ogradu. Hvalisavac je, ali bit će od koristi pošto srušimo ogradu.

– Smatraš li mogućim da bi on ubio Paklenskoga Benta?

Petty opet zaniječe.

– Već sam razmišljao o tome. Vjerujem da Bill ne bi mogao hladnokrvno ustrijeliti čovjeka. Razmetljivi je hvalisavac, ali teško da bi bio sposoban za kakvu podlost.

– Da... možda.

Reno pomogne Pettyju da natovari sol na tri tovarna konja. Kad stočari žele da se stoka neko vrijeme zadrži na određenim pašnjacima, posipaju ih solju.

Dok je razmišljao o Jeddyju, Reno obuzmu zle slutnje. Hvalisavac poput njega uvijek je opasan. Čak ako ne pomišlja ni na kakvu izdaju, još ima mogućnosti da krivim ljudima kaže što o naumu.

Kad je sunce sjalo tek četvrt sata, prijatelji krenu.

– Najprije ću porazgovarati s Medwickom i Fessingdonom – reče Petty. – Ti bi mogao udariti lukom do Neala Ivyja. Ondje ćemo se naći, pa onda zajedno kući.

Poslije pet kilometara razdvoje se. Reno povede tovarne konje nekom zmijolikom stazom nagore, a Petty odjaše u Homestead Valley.

Beskišno je ljeto posvuda naškodilo pašnjacima, utvrdi Reno. A ni stoka nije bolje prošla. Od oskudnoga pašnjaka do nekolicine rupa s vodom stoka je morala prevaljivati velike udaljenosti. Goveda što ih je Reno vidio ponajviše su ga podsjećala na karikature stoke što se uzgaja za meso. Uspinjući se na Signal Mesu, Reno izbroji dvadeset i devet grla. Manje od polovice imalo je na sebi žig Sama Pettyja: CSA. Preostala su grla pripadala Medwicku, Fessingdonu i Ivyju. Začudo, nijedno grlo nije imalo žig Billa Jeddyja: dvostruki J. Na visini Mese, u krdu što se naguralo oko izvora Singal, Reno zapazi pet bikova s Fingerprinta.

Kako li su ti bikovi dospjeli na ovu stranu ograde?

Pet je grla trošilo vodu i travu što je bila prijeko potrebna govedima sitnih rančera. A po pašnjacima brežuljaka Kettledrum vjerojatno je razasuto još više grla s Fingerprinta.

— Vraška varka! — promrmlja Reno istovarujući sol. Iz svega se toga moglo naslutiti kako Burleson krijumčari stoku s Fingerprinta kroz vlastitu ogradu samo zato da bi još više oštetiio sitne rančere.

Kako se to moglo dogoditi da to dosad nije nitko zapazio? Ta morao je to vidjeti barem Bill Jeddy, kojega se pašnjak nalazio tik uz ogradu!

Reno povede tovarne konje dalje tragom goveda što je prolazio kroz šumu na padini Mese. Pojas borova već se nalazio iza njega. Od jednom osjeti miris prašine. Pomišao se s mirisom borove šume i bio je tako slab da bi čovjeku mogao i promaći. Ali Clee Reno, izoštrivši svoja osjetila za jednog rata oko pašnjaka u Sonori, ga ipak nanjuši. Za nj je to bilo upozorenje: valja se zaustaviti i proučiti tlo.

Svježi je trag pokazivao kako je netko dojahao do staze kojom je prošla stoka. Ovdje se zadržao neko vrijeme, a zatim se spustio niz padinu. Na mjestu na kojemu je trag goveda dodirivao isušeno korito potoka, ležao je srušeni bor. Iz tla išcupano korijenje isprijecilo se ovdje poput visoke prepreke.

Doista prikladno za zasjedu, pomisli Reno,

Skrene konja sa staze i u tom mu trenu tane prozviždi pokraj lijevoga ramena.

U prvom se trenutku iznenadi, no velik gnjev odmah potisne tu iznenađenost.

— Podmukli nitkov! — procijedi Reno kroza zube.

Reno odbaci uzdu na kojoj je vodio tovarnoga konja, okrene svoju životinju i ispali dva hica među korijenje srušenoga stabla. U cik-caku odjaše u obližnji šumarak i začuje kako je tane udarilo o stablo. Stane osluškivati praskanje hitaca i jeku i naposljetku pretpostavi kako je posrijedi vinčesterka. Ali tko bi se mogao nalaziti u onoj zasjedi?

Lew Isabelle? Ili je čak Pike Burleson pokušao puškom postići ono što šakama nije uspio?

Ta nitko od njih dvojice nije mogao znati da će on tog prijepodneva odnijeti sol na Signal Mesu!

— Bille Jeddy — promrmlja Reno.

No zašto bi Jeddy pokušao ubiti čovjeka kojemu nije ništa mogao zamjeriti?

Reno se zadrži u skupini mladih borova. Promatrao je. Iznad vrška sipražja vidio je srušeno stablo. Ondje se nitko nije pokazao. Teško disanje ridana smetalo ga je prilikom osluškivanja. Sudeći prema onome što je čuo, negdje je na tlu ležao konj i ritao se.

Reno sjaše, priveže konja o stablo, skine ostruge i objesi ih o rog na sedlu. Ako se neki strijelac iz zasjede želi poigrati Indijanca, treba platiti za taj pokušaj.

Postane nestrpljiv od velikog gnjeva. Ipak, nabije oružje prije nego što će se početi u luku uspinjati padinom.

Reno se ponada da se i čovjek iz zasjede pokrenuo i tako se možda pretvorio u prikladan cilj. Tad bi u otvorenoj borbi zapucali jedan u drugoga. Nalazi li se u zasjedi, stvar će biti sasvim drugačija. To je način Apaša i na to valja reagirati posve drugačije.

U prignutom položaju, s oružjem u ruci, Reno se približi srušenom stablu. Ako strijelac nije pobjegao, bit će vjerojatno dovoljno mudar da promijeni svoj položaj i povuče se uzbrdo. Ili će se možda osloniti na svoje uši i ostati ondje gdje se nalazio.

Reno se šuljao od stabla do stabla. Sag od borovih iglica prigušio je njegove korake.

To je upravo kao i u Lincoln-Contyju, pomisli s grozom u duši, gdje su obdan-obnoć vrebali jedan na drugoga. To je početak još jednoga rata zbog pašnjaka. Nijedna staza više neće biti sigurna, a zaspili ljudi, izgorjet će im kolibe.

— Svi protiv svih! — progunda Reno.

Stigne do mjesta s kojega je sasvim dobro vidio srušeno stablo. Promatrao ga je strpljivošću iskusnoga lovca. Ali nigdje oblačića prašine, nigdje šuma kakve kretnje. Sve je mirno kao na groblju, pomisli Reno. Je li onaj strijelac još ondje? Zar ga je čekanje iscrpilo? Postojao je samo jedan način kako da to utvrdi.

Reno potrči. Pojuri u cik-caku, netremice promatrajući ono korijenje.

Ni iznad ni pokraj barikade ne pokaže se nikakve glava. Reno se pokrene oko korijena, ali ne prasne nikakav hitac. Još i sad sumnjičav, zastane s oružjem spremnim za paljbu. Zatim s uzdahom promrmlja:

— Ispario!

Pogleda stazu i otkrije kako onaj strijelac iz zasjede nije sasvim promašio. Prednji je tovarni konj ležao na tlu. Druge su dvije privezane životinje napeto načulile uši.

Reno prereže užad preživjelih životinja i pusti ih: same će pronaći put do staje. Nije želio da mu smetaju tovarne životinje. Pošto je pripalio cigaretu, potraži trag što ga je za sobom ostavio konj onoga strijelca iz zasjede.

Nije vjerojatno da bi si Bill Jeddy dopustio tu šalu. No Petty ga je ipak smatrao čudakom. A čovjek ne može nikad točno predvidjeti što će uraditi takva osoba.

Odmah utvrdi da su otisci kopita manji od onih što ih je ostavljao Jeddyjev ridan. Htjede se okrenuti da bi pošao po svojega konja, no nešto ga ipak zadrži. Krakovi potkove jednoga kopita su bili suženi, nisu bili povijeni ukrug. Reno još jednom prouči trag stražnje lijeve potkove.

— Prokletstvo — reče naglas.

U zasjedi se nalazio jahač koji je ustrijelio onoga vranca na rubu Smugglers Canyon. Čovjek koji je ubio Paklenskoga Benta Burlesona!

IX

Sam Petty posjetio je male rančere Lukea Medwicka i Abea Fessingdona. Obojica će mu pomoći prilikom rušenja ograde. Dakako, na njihovu je odluku uvelike utjecala vijest o Renovoj borbi s Burlesonom.

U izvrsnom raspoloženju Petty odjaše do kolibe Neala Ivyja što se nalazila u podnožju Signal Mese. Čak ako mu Ivy otkaže pomoć, ipak će ih petorica poći na ogradu, a to je više negoli dvostruko od broja kojemu se jučer mogao ponadati.

Nasmije se pomislivši na to što pet ljudi može u nekoliko sati uraditi s ogradom uz pomoć kliješta

za rezanje žice i užadi. A pri tome zapravo i ne moraju srušiti cijelu ogradu. Dovoljno je na stanovitim razmacima načiniti tridesetak metara dugačke otvore.

Noćas će obraditi dio kod izvora Pothole, idućega će se dana odmarati, a onda će se prihvatiti onoga dijela na Bent Elbowu. Poslije toga vrijeme više neće raditi protiv njih. Što se tiče ostalih dionica, moći će ih rušiti bez ikakve žurbe.

Do vruga, sad će pokazati Pikeu Burlesonu. A i učiteljici će pokazati kako nije čovjek koji dopušta da ga uništi neka s nepravom podignuta oграда oko pašnjaka. Petty je osjećao kako se u njemu razbuktava pravi žar kojim će početi taj rat oko ograde.

Ipak je teško reći dokle će Clee ostati...

U prizvuku Pettyjevoga glasa čulo se neko novo samopouzdanje dok je pozdravljao Neala Ivyja:

– Donosim ti dobre vijesti – najavi. – Doista su dobre!

– Zaista? – s nevjericom zapita Ivy.

– Imat ćemo hrane i vode za našu stoku – reče Petty.

Ivy je postavio kola na drvene blokove da bi podmazao osovine.

– Srušit ćemo ogradu oko pašnjaka – najavi Petty. – Noćas ćemo početi. Luke Medwick, Abe Fessingdon, Bill Jeddy i Clee Reno poći će sa mnom. Podeš li i ti, bit će nas šest.

Ivy pogleda kuću. Pod trijemom je sjedila njegova žena sa četvoro djece.

– Eto... nisam siguran da ću poći, Sam – zbunjeno će Ivy.

– Tà moramo srušiti ogradu ili će nas uništiti, Neal!

Podmazujući osovinu, Ivy je razmišljao. Naposljetku reče:

– To je točno, ali protivnik sam svakog nasilja.

Petty slegne ramenima i pomisli kako je sasvim besmisleno tako miroljubiva čovjeka pokušati uvući u kakav rat zbog ograde.

– Clee Reno je projahao prije sat vremena – reče Ivy. – Odjahao je u smjeru tvog ranča. Izmijenio se... kao da je postao zreliji. Trebalo je da ga vidiš dok je sjedio na verandi, držeći malu Sissy na koljenima. Vladao se tako reći poput oca obitelji. A Sissy se gotovo zaljubila u nj. I u Elle je ostavio dobar dojam.

– A je li Clee spomenuo naš noćasnji naum?

Tek pošto sam ga zapitao hoće li srušiti ogradu. Rekao je kako je to velika namjera i kako bi se moglo dogoditi da netko bude ozlijeđen.

– Nije to smio reći pred tvojom ženom – promrmlja Petty. – To neće nimalo ublažiti njezin strah ako se ti odlučiš da podeš s nama.

Ivy kimne.

– Boji se, posve točno! Ali pošto je Clee odjahao, Ella mi je rekla kako bismo i mi morali nešto poduzeti da bismo spasili našu stoku, jer i Clee je prihvatio opasnost, premda od toga neće imati nikakve koristi.

– Pa zar je ona za to da podeš s nama? – začudi se Petty. Ivy kimne.

– Odluku je prepustila meni. Reče da je to stvar muškaraca.

– Eto... neka budem proklet! – prasne Petty.

Ivy kimne.

– Ella nije nikad govorila tako.

– Onda? Noćas ćeš poći s nama?

Ivy pogleda pod trijem.

— Eto, svakako imam više razloga da se borim nego Clee Reno... borit ću se za opstanak svoje obitelji! Paklenski je to izbor, Same... — nastavi pomalo nemoćnim glasom — ali uradit ću što je do mene, bit ću na vašoj strani.

* * *

Kad je Clee Reno ujahao u dvorište, ona su dva tovarna konja već bila pokraj vrata korala. Raštovari ih i utjera u koral. Kad je stigao Petty, Reno je pripremao večeru.

— Svi smo spremni — radosno će Petty. — Svi će doći ovamo da bismo bili zajedno.

Ni Renov izvještaj o zasjedi nije mogao prigušiti Pettyjevo oduševljenje. Na Jeddyjevu izdaju nije ni pomišljao.

— Bio je to Jabot ili neki od onih koji su se bacili u potragu za tajanstvenim vrancem. Otkako je Paklenski Bent mrtav, neprestano pročešljavaju moje pašnjake.

Nije ga se osobito dojmila ni vijest da se stoka s Fingerprinta nalazi na njegovoj strani ograde.

— Ipak je to cudnovato — prizna.

— Osim onih pet na Signal Mesu, do posjeda Billa Jeddyja nabrojio sam ih još jedanaest. I što smatram još cudnijim, za sve vrijeme jahanja nisam opazio nijedno grlo s dvostrukim «J» Billa Jeddyja.

Ali neočekivani uspjeh njegova posjeta dolini Homestead ponukao je Pettyja na to da odbije svako upozorenje. Prema svemu sudeći, osjećao se poput trkačega konja koji nestrpljivo očekuje start.

— Pokazat ćemo Pikeu Burlesonu — busao se. — Svake ćemo noci raditi, i to svih šest nas... ako te neće spriječiti koji drugi naum.

Na Renovu licu zatitra opori smiješak.

— Zapravo sam ga imao — prizna pomislivši na Anne Shannon. — Ali... predomislio sam se.

Gorko se nasmiješi prisjetivši se svega što je očekivao od svojega povratka. Očekivao je prijateljstvo drugova i topli smiješak jedne žene. A što je pronašao? Borbu na život i smrt, ženu na koju više nije mogao ni pomisliti i rat oko pašnjaka.

Sve je vraški slutilo na to da čovjek uopće ne može imati ono što ponajviše želi.

Poslije jela, Petty dohvati novo uže, a drugo pruži Reno.

— Možda će nam biti potrebna zaliha municije prije nego što dovršimo taj posao — reče Reno.

— I to je već riješeno — odgovori Petty i pokaže policu na zidu. — Imamo dovoljno metaka za čitavi rat.

Pa rat će i nastati od toga, pomišli Reno.

Pike Burleson neće nimalo oklijevati, žestoko će braniti svoju ogradu. A zakon se neće umiješati sve dotle dok se jedna zaraćena strana ne ogriješi, o imovinu druge, na primjer, sve dok ne izgori koja koliba. Pašnjak koji je bio posrijedi praktično je bio bez gospodara. Pripadao je državi, i svi su se mogli koristiti njime sve dok država ne odredi drugačije. No isto je tako i svatko mogao povesti rat zbog njega. I kao u svim ratovima, izgubit će ga obje strane. Pobjeda doseljenika neće za Ivyjevu ženu značiti uopće ništa, bude li to njezina muza stajalo glave.

— Dat ćemo Fingerprintu ono što mu već odavna pripada! — sa samopouzdanjem će Petty u Renove misli. Ipak, nešto poslije osjećat će se sasvim drugačije. Kad su posli osedlati konje, Reno je odbio

svježega konja, jer je Quien Sabe nije plašio hitaca.

– Nadam se da noćas neće biti pucnjave – ozbiljno će mu Petty. Dok su u kući čekali druge, glas mu je postajao sve napetiji. Naposljetku izide da bi pozdravio Medwicka, Fessingdona i Ivyja, koji su ujahali u dvorište. Spuštao se mrak.

Reno ostane za kuhinjskim stolom. Načini omću na jednom kraju užeta. Luke Medwick uđe, stisne mu ruku i reče:

– Eto, sad ćemo se okušati kao noćni jahači.

Abe Fessingdon pokuša svoju napetost prikriti šalom.

– Kao mladic uvijek sam želio pojahati s kakvim divljim čoporom. Eto, pričekaj li čovjek dovoljno dugo, sve se želje ispunjavaju.

Napokon dojaše i Bill Jeddy. Pogleda Neala Ivyja kao da je pred sobom ugledao sablast.

– Zar i ti? – odmah je prasnuo.

– To odista nisam očekivao!

Zbunjenost Neala Ivyja pokaže su samo u načinu kako je izrekao:

– Eto... mojoj je stoci potrebna voda i hrana, kao i tvojoj.

Dok je Reno promatrao Billa Jeddyja, ponovo osjeti neko upozorenje. Iz krupnoga je mladića zračilo nešto što Reno nije mogao opisati riječima. Sličan su osjećaj u Rena pobuđivali samo mladi konji koji bi kadšto postali obijesni, premda su se trenutak prije toga vladali sasvim pitomo.

– Krenimo! – reče Sam Petty.

Zaputi se k svom konju i doda:

– Počet ćemo kod razvoda, a onda ćemo prema zapadu.

Izjašu iz dvorišta. Mjesec s natečenim obrazom izdigne se iznad istočnoga ruba kotline Two-Tanks. Abe Fessingdon reče:

– Jesi li mislio na logor pokraj Indian Creeka, Same? Neće li Clyde Pomeroy obilaziti ogradu?

– Noću? To je krajnje nevjerovatno.

Bill Jeddy se nasmije.

– Poslije zalaska sunca ništa više ne može Clydea odvesti od njegove žene. Koliko čujem, Lew Isabelle se zatreskao u nju.

Jahali su u dvoredu, Petty i Reno na čelu, slijedili su stazu što se uspinjala pošumljerim obronkom. Sjene borovih grana ocrtavale su neki složeni ornament na tlu. Poznati smolasti miris te visoke šumovite zemlje podsjeti Cleeja na dane za kojih je još tim predjelima jahao za Pettyja. Istodobno se u njemu radio neki osjećaj nestvarnosti, upravo kao da ne pripada ovamo, kao da je čovjek sa strane.

Stignu na golo razvode Cathedral. Ispod sebe, u dolini, ugledaju osvijetljene prozore. Reno pomisli: možda sam se prerano vratio.

Reno zapazi kako Sam Petty zuri u svjetlo što je dopiralo iz kolibe Anne Shannon. Promatrao ga je poput čovjeka kojemu neka udaljena svjetlost pokazuje smjer. Bill Jeddy zapita:

– Zar ne, Same, najradije bi sad bio dolje, kod nje?

– Kako.. Pa, razumljivo – prizna Petty. – Nije li to sasvim prirodno?

Prijedu preko razvoda, a zatim nastave stazom što se u serpentinama spuštala u dolinu. Na sjeveru su vidjeli logor na Indian Creeku. Ubrzo naidu na ogradu, na prepreku od tri reda žice što je počinjala pokraj strme stijene na padini ispod razvoda.

– Sad ćemo početi – procijedi Petty kroza zube. – Dugo sam očekivao taj trenutak.

Napet je upravo poput žice, pomisli Reno. Vidjelo se to po načinu kako je sjahao, kako je namjestio škare za rezanje žice. A kad su pre-rezani krajevi odskočili zazviždivši zrakom, Petty poviče:

– Grom i pakao, to je prava glazba! – Zatim nastavi treznije:

– Svaki neka prebaci uže preko jednoga stupa! Zatim ćemo povući zajednički i odvući stupove na sredinu. A dvanaestak stupova dalje ponoviti ćemo cijelu stvar...

Reno projaše kroz nastalu rupu, prebaci omču preko obližnjega stupa i ovije uže oko roga na sedlu.

Sad se ponavljalo ono što je Reno doživio u Lincoln Countyju. Dakako, u manjem opsegu i s drugačijim motivima, no ipak će to biti rat zbog pašnjaka koji će imati svoje žrtve.

Drugi također prebace užad preko stupova, a Sam Petty i dalje je rezao žicu. Uzjahavši i prebacivši svoje uže preko stupa, dovikne drugima:

– Povucimo, momci!

X

Reno potjera Quien Sabea i stup izide iz zemlje. Zajednički odvuku išćupanu ogradu do sredine. Ali, u Renu se odjednom pobudi neki osjećaj opasnosti. Odmah se prisjeti proročanstva Anne Shannon koja je očekivala ozbiljne nevolje.

Zasad ipak još nije slutilo na to. No neki nagon natjera Rena da pogleda u smjeru šumarka pokraj slijedećega stupa. Korijen srušenoga bora podsjeti su na stupicu u koju je jučer poslije podne ujahao na padini Signal Mese. Ako je Burleson računao s napadom na ogradu, svakako će se poslužiti onim šumarkom kao prikladnim

mjestom za zasjedu. Misleći na to, Reno odjaše k Pettyju.

– Pričekajte nekoliko minuta. Krenut ću u kraće izvidanje.

– Zašto?

– Sigurno je sigurno. Neću dugo.

– Ne vidim zapravo nikakva povoda – promrmlja Petty no ipak naloži drugima da pričekaju.

Reno odjaše korakom do istočnoga ruba šumarka, a zatim pojaše u smjeru sjevera. Prešavši isušeno korito potoka, osjeti miris prašine u zraku. Smjesta zauzda konja i duboko se nagne iz sedla. Mjesečevo je svjetlo osvijetljavalo svježe tragove u pješčanom dnu. Četiri ili pet konja, procijeni Reno. Budući da se prašina još osjećala u zraku, jahači su mogli projahati tek nedavno.

Uvjeren kako Burleson u dovoljnoj mjeri pozna njihove planove da bi nekoliko jahača poslao u noćnu ophodnju, Reno odmah okrene konja. Dva su jahača jahalala duž ograde; sudeći prema obrisima, bili su to Sam Petty i Luke Medwick. Reno poviče:

– Natrag, Same, natrag!

Petty se okrene k njemu i zapita:

– Do vraga... zašto?

Umjesto odgovora prasne neka puška iz šume. Crveni plamičak s grla cijevi prereže tamu šume. Nešto zapadnije pojavi se drugi, pa i treći plamičak.

Neki čovjek pokraj ograde krikne. Reno zapuca u smjeru plamička i potjera konja. Jahači na rubu šume zapucaju i potjeraju konje da bi nestali kao ciljevi. Ridan zagrabi šipražjem i sklizne u neki jarak.

Reno ga okrene kako se ne bi sudario s Abeom Fessingdomom.

– Povuci se k drugima – reče mu Reno i potjera konja iz jarka.

Neki se jahač pojavi u grmlju i potjera konja izravno na Rena. Ovaj ispali dva hica, zapazi kako je konj pao, a zatim prokune, jer je igla udarila po praznoj čahuri. Jahač potrči u sjenu između stabala. S južne strane ograde zapraska nekoliko pušaka. Sam i drugi, pomisli Reno, zauzeli su položaj između stijene i na rubu šume.

‘U potrazi za novim ciljem, Reno odjaše dalje. Pucnjava zatihne i Reno sad začuje konje ispred sebe. Prema svemu sudeći, jahači su se povlačili da bi se okupili na nekom drugom – mjestu. Neki glas poviče:

– Hej, ovamo... ja sam pješak!

Topot kopita brzo se udalji.

– Predstava je svršena! – promrmlja Reno.

Abe Fessingdon mu pride.

– Nitkovi su nam postavili zasjedu! – poviče sav uzbuđen. – Zacijelo su znali za naš pothvat.

– I meni se tako čini – progunda Reno duboko uvjeren da bi mogao saopćiti ime čovjeka koji ih je izdao.

Bill Jeddy jamačno je prije podne odjahao u grad i tom zgodom posjetio Fingerprint. Tada kako bi drugačije moćnici saznali na kojemu će mjestu Petty početi rušiti ogradu?

Sam Petty još se nije mogao oporaviti od velikog iznenađenja.

– Kako su mogli pretpostaviti da ćemo noćas biti upravo ovdje? – zapita Rena.

Iza njega, Neal Ivy poviče:

– Bill Jeddy je pogoden!

Petty se odmah sabere. Obode konja i pojaše k Ivyju.

– Je li teško ranjen?

– Mrtav – sumorno će Ivy. – Sudeći prema načinu kako je pao iz sedla...

Bill Jeddy ležao je ispruženih udova, upravo kao da ga je neka golema šaka srušila na tlo. Iz rane na čelu istjecala je krv i slijevala se preko mlohavoga lica. Na mjesecu je svjetlu djelovao mladenački. Kad ne bi bilo one krvi, čovjeku bi se moglo učiniti da spava.

– Ni hica nije stigao ispaliti – reče Ivy.

Reno se posrami zbog svoje sumnje.

– Ponajmanje sam očekivao da će pogoditi upravo njega.

Ivy se okrene i povraća. I Sam Petty djelovao je kao da će mu pozliti. Abe Fessingdon reče:

– I tako je sve počelo s pogibijom.

Reno klekne pokraj Jeddyja i opipa mu bilo.

– Živ je! – reče gotovo likujući.

– Dovedemo li ga pravodobno k liječniku... – Ustane i pritegne kolan Quien Sabea. – Moja životinja može ponijeti dvostruki teret. Odvest ću ga u grad.

– Morao bi jahati korakom i utrosio bi čitavu noć – prigovori mu Petty. – Bill to možda ne bi mogao podnijeti. Odvedi ga k Anne Shannon. A ja ću poželeti i dovesti doktora Stonecyphera.

– Dobra zamisao – suglasi se Reno.

XI

Mucan je to posao, a bit će čak i opasan ako Reno nađe na jahače s Fingerprinta.

Jeddyja je držao objema rukama, konja je usmieravao koljenima. Neće se moći boriti, a ni pobijediti da pri tome ne izgubi nemoguć čovjeka.

Jeddy je bio mlohav poput vreće brašna. Tane mu je okrznilo glavu.

možda je zadobio i prijelom lubanje. Pomislivši na to kako Bill Jeddy možda umire, Rena obuzme osjećaj nelagode. Pomisli na poginule koje je vidio u Sonori i Lincoln-Countyju i prigušeno prokune.

Sve se te svade oko pašnjaka odvijaju prema istom uzorku. Uglavnom počinju razmetanjem dvojice samouvjerenih rančera. No srčanosti ubrzo nestaje, a kad se borba završi, nema nijednog pobednika: ostaju samo preživjeli.

Jeddy zasteje i pomakne se. Promrmlja nešto nerazumljivo, a zatim odmah otromi. Reno pomisli na Jeddyjevu majku, udovicu. Umre li on, što će biti s njom? Nije baš bio bogzna kakav hranitelj, ali bez njega će joj biti još gore.

Reno se oprezno spusti padinom u dolinu Hondo. Prisjeti se zasjede. Ako ih nije izdao Bill Jeddy, kako je Pike Burleson mogao tako točno znati na kojemu će mjestu doseljenici pokušati srušiti ogradu?

Nije mogao pronaći odgovor na to pitanje. Nema odgovora ni na koje pitanje, pomisli tmurno. Čitav je život samo prokleta zagonetka! Pošto neki liječnik udari novorođenče po stražnjici, ono postaje svjesno života. Preostali dio življenja provodi tako da zapada u nevolje i pokušava se opet izvući iz njih.

Rena zaboje ruke od teškoga tereta. Približavajući se zgradi škole, usporedi ovaj posjet sa svojim snom o jahanju po mjesecini. Namjeravao joj je udvarati, a sad joj umjesto toga donosi krvavu žrtvu nevolje što ju je ona predviđjela.

Dočekala ga je pod trijemom, osvijetljenim svjetiljkom u kolibi. Žena je djelovala podjednako ljupko i odlučno. Žena, pomisli Reno, zbog koje je izbio rat oko pašnjaka.

– Sve sam pripremila – reče i side prema konju, a zatim se začudi: – Sam nije rekao da ste i vi ozlijeđeni!

– Ogrebao sam se o neku granu – uzvratila Reno, kojemu tek sada dopre do svijesti kako ga je okrnula neka grana. Na trenutak razmisli o tome kako da sjaše s Jeddyjem na rukama.

– Moram nekako sjahati da ne stresem Billovu glavu – promrmlja.

– Pomoći ću vam – reče Anne i ponudi mu se kao oslonac.

Pri kratkotrajnom dodiru s njezinim tijelom zaboravi bol u rukama, zaboravi onaj osjećaj besmislenosti što ga je mučio cijelim putem ovamo.

Oprezno položi Jeddyja na postelju, a Anne mu opipa bilo. Jeddyjevo je lice bilo pepeljastosivo, a usne beskrvne u uporedbi s bojom krvi što mu se slila niz obraze.

– Živi li još? – zapita je Reno.

Anne kimne. Namoči neku čistu krpu u kablič s vodom pokraj postelje i opere mu krv s lica.

– Možda je to samo potres mozga – ponada se naglas.

Dok ga je Anne previjala, Reno je stajao i šutke promatrao. Podjednako je vješta kao i privlačna, pomisli Reno.

– Pokušala sam objasniti Samu da će se dogoditi nešto takvo – reče ozbiljno. – Ali nije me htio poslušati.

– Želi nešto postići – reče Reno s blagom porugom kakvu pustolov osjeća prema takvim željama. – Želi više stoke, veću kuću. Eto, namjerava li se oženiti, to mu je i potrebno. Zbog toga se i bori.

– To je sasvim ispravno – Anne kimne i prezirno pogleda Rena. – A za što se vi borite, Clee?

Bilo je to pitanje na koje Reno nije mogao iskreno odgovoriti. Zvučalo bi poput samohvale kad bi joj rekao kako je privrženost prijatelju jedini razlog da se upusti u nešto do čega mu inače uopće nije bilo stalo. Zbog toga odgovori:

– Pošao sam s njima, jer uživam u tome.

– Uživajte!

Protivljenje sijevne u njezinim očima, usne se spoje u usku crtu. Zatim se oči opet zaustave na nepokretnom Jeddyju.

– Kako to možete nazvati uživanjem?

Reno slegne ramenima. Nije imao namjeru ispravljati njezin dojam. Ta nije li bolje podići zid koji će ih razdvojiti?

Zapravo ona još i nije Samova djevojka. Ipak, Sam je prvi bacio oko na nju. Gotovo je sisao s uma zbog nje, nije li tako? Namjeravao se čak i oženiti njome. A za Cleeja Rena, prijatelja Sama Pettyja, bio je to dovoljan razlog da se makne u stranu, iako ga još nijedna djevojka nije privukla snagom Anne Shannon.

– Najbolje da pripazim vani... moglo bi kojem jahaču s Fingerprinta pasti na um da njuška oko kuće – reče Reno.

Anne ustane.

– Dajte da vam prije sredim ranu.

Blagi dodir njezinih prstiju osjeti poput magneta. Gotovo napuštena čeznuća odjednom se probude. Njezino mu je lice sad bilo bliže nego ikad. Toplina njezinih očiju, zrelost usana, miris... sve ga je to privlačilo velikom snagom.

– Modri ste – reče Reno zavrivši u oči što su ispitivale njegovu ranu. – Modri poput dima u platinini ljeti.

Sve je snažnije postajalo iskušnje da je uzme u zagrljaj. Privuče je k sebi i poljubi je brižnim načinom čovjeka koji si je priuštio poslasticu. U tom se trenutku Clee Reno osjeti iznad prostora i vremena: nalazio se s one strane svake privrženosti što bi ga obvezivala. Zatim, pošto su se njezine šake uprle o njegove grudi, ispusti je.

– Zar vam tako izgledam? – zapita ga s ogorčenjem. – Zar nalikujem na ženu koja će poljubiti svakoga stranca?

Reno strese glavom. Zapazi kako je jednom rukom popravila neposlušni uvojak kose, i očara ga ta ženstvena kretnja.

– Nipošto... eto, bila je to nezgoda što se nije mogla izbjeći. – Zatim doda iskrenošću koja je bila dio njegovoga bića: – Ipak, nije mi žao što se to dogodilo.

I sada doživi nešto čudnovato. Očekivao je ogorčenost, no opazi kako je neka njemu zagonetna radost zagladila crte njezinoga lica. Na njenim usnama pojavi se neki prikriveni smiješak.

– Eto, onda ni meni ne mora biti žao.

Reno joj zaviri duboko u oči, pokušavajući otkriti biće te žene koja ga je toliko privlačila, zbog koje se razbuktao rat oko pašnjaka. I učini mu se da iz njezinih očiju zrači ona ista želja da pronikne svojega sugovornika.

– Čudan ste čovjek, Clee Reno – reče mu ona.

Očito je pokušala otkriti što se krije ispod one prpošne, djelomice podrugljive površine koju joj je pokazao, ispod smjelih pogleda i bezbrižnoga smijeha. Reno je bio zagonetka suprotnosti. Djelovao je prepređeno, no bio je samo opre-

zan. Izbijalo je to iz toga kako je držao glavu, kad bi osluškivao s budnošću što je prešla u naviku.

Prema svemu sudeći, izuzetno ga je privlačila. Izbijalo je to iz sjaja njegovih očiju. Ali on ipak nije primjenjivao uobičajena lukavstva koja bi mu dopustila da je još jednom uzme u zagrljaj.

Prisjetivši se svega što je rekao Pike Burleson, opisujući Rena kao običnog lovca na suknje. Anne se nasmiješi. Tako se doista nije vladao. Promatrala ga je kako nabija svoju lulu. Kad ju je pripalio i udahnuo zrak, obrazi su mu se išupljili, djelovao je mršavo i umorno, pa čak i ponešto tugaljivo.

Reno je podrugljivo zapita:

– Jeste li pronašli što ste tražili?

Anne strese glavom.

– A vi?

– Svakako.

Još je jednom odmjeri. No ona nije osjetila da bi njegov pogled bio drzak ili čak i uvredljiv, kako bi to očekivala od lovca na suknje.

– Sve sam pronašao, Anne... sve ono čemu se čovjek nada od žene.
– Izrekao je to vrlo ozbiljno.

– Do bijesa... – promrmlja Anne ne znajući što bi još valjalo reći.

Okrene se, pride Jeddyju i promijeni mu povoj. Ovaj zastenje, a Anne će zabrinuto:

– Željela bih da doktor Stonecypher stigne što prije. Ne mogu mnogo uraditi za njega.

– Ali možete učiniti nešto za Sama – reče Reno. Sad se nalazila na drugom kraju prostorije, i to mu je uvelike olakšalo položaj. – Mogli biste prihvatili onaj prsten što ga već dva mjeseca nosi u džepu.

Anne ga iznenađeno pogleda.

– Htjeli biste, dakle, da se udam za Sama Pettyja?

– Namjeravate li to, ne biste smjeli oklijevati. Zamislite samo što je sad uradio...

Anne zabaci glavu.

– Želite li time reći kako sam ga ja natjerala na to da se upusti u borbu s Fingerprintom?

– Ništa vam ne prigovaram – reče Reno. – Ali Sam je postao tako ambiciozan samo zato što se namjerava oženiti vama. Kako sam naćuo, to je ujedno jedini razlog zbog kojega je Pike Burlenos podigao ogradu... da bi tako uništio jednoga suparnika.

Na djevojčinu se čelu pojave bore.

– Govorite kao da sam Sirena koja ljude mami u propast!

Reno se nasmiješi.

– Sirena zacijelo niste...

– Znači li to da sam razvratna?

– Eto... niste ni daska prema kojoj bi čovjek bio sasvim ravnodušan. Mogu samo ustanoviti da ste krajnje privlačna žena.

– Koja izaziva ratove oko pašnjaka! – odbrusi mu nevoljko. – Mislim da to nije pošteno, Clee. Ničim nisam pokušala privući ljude... uopće ničim!

– Varate se.

– Oh, kako to možete reći? – zapita gnjevno.

Reno se nasmiješi.

– Dopuštate da vas promatraju, i to je dovoljno iskušenje za svakoga muškarca.

Anne se okrene k ranjeniku, no Reno ipak opazi kako su joj obrazi porumenjeli. Naposljetku će Anne:

– Samov bi prsten na mom prstu značio njegovu smrtnu presudu. Pike Burlenos smatra sasvim prirodnim da pripadnem njemu, jer me dulje poznaje. Zakleo se da

će ubiti svakoga koji bi mi pokušao staviti prsten na ruku.

– I zbog toga odbijate Sama... – promrmlja Reno.

– Zar to nije dovoljan razlog?

– Bio bi... – Reno kimne. – No sad su se stvari toliko zaoštrile da time nećete postići ništa.

Vani se začuje topot kopita. Reno pođe k vratima.

– Je li to liječnik?

– Jest. – Reno se okrene. – Budite ljubazni sa Samom.

– Budem li samo mogla...

Reno izide.

* * *

Kad su Reno i Petty počeli sedlati konje, sunce je već zagrijavalo brežuljke Kettledrum.

Prije nego što su sinoć odjahali kući, doktor Stonecypther je utvrdio stanje Billa Jeddyja: osrednji potres mozga, vjerojatno bez većih posljedica. To je uvelike podiglo Pettyjevo raspoloženje, tako da se već jašući kući pozabavio novim planovima.

– Pođe li mi za rukom da još jednom nagovorim mladiće – reče Petty – sutra u ovo doba stoka će opet imati prilaz do izvora Pothole.

– Ne zaboravi im spomenuti što ti je sinoć rekao Dude Finucane... naime da će se pridružiti. Dude i ja pobrinut ćemo se da nas ponovno iznenade.

Petty kimne.

– To će ih svakako ohrabriti. Bit će im drago što jašu danju.

Reno uzjaše i zapazi oblak prašine povrh nekog grma udaljenoga oko pola kilometra.

– Jahač!

– Možda je Dude krenuo prije nego što je naumio.

– Ne bih se oslonio na to – uzvratiti Reno. – Ako je to šerif Orondorf, reci mu da sam odjahao ju-

tros poslije zajutarka. – Reno odjaše za sušu s kolima.

Nekoliko trenutaka nakon toga začuje kako je netko ujahao u dvorište. Otkako je napustio Lincoln County, morao se neprestano skrivati. Zbog toga je bio oprezan i nepovjerljiv, neprestano je vrebao na znakove opasnosti, nastojao da mu leđa budu pokrivena.

– Paklenski način življenja – promrmlja preda se.

A budući da nije nazirao kraj tom načinu življenja, pozavidi Samu Pettyju. Premda se njegov prijatelj zapleo u rat zbog pašnjaka, ipak je pred sobom imao neki cilj, postojalo je nešto zbog čega se htio boriti: zbog ranča i jedne žene.

– Živjeli, šerife! Rano ste jutros pojahali – začuje Pettyjev glas. Reno se nasmiješi: njegova se slutnja obistinila.

– Gdje je Reno? – zapita Orondorf.

– Odjahao je odmah poslije zajutarka – reče Petty.

– Hoće li se vratiti?

– Nadam se... želio bih da se vrati.

Orondorf razmisli i reče:

– Kažite mu da bih želio porazgovarati s njim.

– Je li posrijedi što važno?

– Mislite li da bih inače dojahao ovamo? – ljutito će Orondorf.

– Je li točno što ljudi govore... da ste srušili dio Burlesonove ograde?

– Točno je – otvoreno će mu Petty. – Pretpostavljam da ste čuli i za Billa Jeddyja.

– Gadna je to stvar, Same. Prema svemu sudeći, pokušavate glavom kroza zid! Kako ste samo mogli poći na ranč poput Finger-printa? Bez obzira je li ta ograda podignuta s pravom ili nepravom,

Burleson neće dopustiti da je rušite.

— I... što očekujete od mene? Da prekrížim ruke i promatram kako mi stoka skapava?

— Mogli ste se obratiti sudu.

Petty se nasmije.

— Govorite poput čovjeka koji ima rupu u glavi, Jake. Burleson bi zavlacio postupak, a dok sud donese presudu, bio bih uništen.

Reno zamisli kako Orondorf sad prelazi prstima preko brka u uzaludnoj potrazi za prikladnim riječima: eto, časni službenik zakona kojemu su na njegovu žalost vezane ruke.

— Onda... kažite Renu neka me posjeti u gradu. — Reno ga začuje kako je izjahao iz dvorišta.

Petty dojaše za sušu.

— Jesi li čuo?

Reno kimne.

— Jake je otkrio da me traže u Novom Meksiku.

Petty ga pogleda najprije začudeno, a onda s divljenjem.

— Odmetniče! — usklikne. Čovječe, nemoj dopustiti da te Orondorf izrešeta prije nego što srušimo tu prokletu ogradu!

Napuste dvorište i ubrzo se razdvoje. Petty odjaše u smjeru doline Homestead, a Reno se zaputi k razvodu da bi promatrao.

Kad je Reno ugledao logor na Indian Creeku, zapazi da se u koralu nalazi samo jedan konj. Očito je Pomeroy odjahao u ophodnju. Čak da se u logoru nalazi samo jedan čovjek, u koralu bi morala biti dva konja. Takav je običaj.

Ona rupa u ogradi još nije bila zatvorena. Reno pretraži obližnji šumarak i pronade ubijenoga konja s Fingerprinta. Netko je skinuo s njega sedlo i oglavu.

Reno načini luk i dospije u blizinu kolibe na pašnjaku. Iz kolibe začuje glasove muškarca i žene.

Dakle, Clyde Pomeroy je kod kuće i, prema svemu sudeći, svađa se sa ženom. Gay je očito bila žena koja je u stanju na ovaj ili onaj način natjerati čovjeka da radi više. Reno se htjede okrenuti, kadli neki krik raspara jutarnju tišinu.

Zatim začuje Gay kako vrišti:

— Nemoj, Lew... nemoj!

Reno potjera konja iza ugla i ugleda Gay kako se na pragu kolibe rva s Lewom Isabelleom, predradnikom Fingerprinta.

Skoči s konja.

Isabelle se naglo okrene, odgurne Gay u stranu i munjevito posegne za oružjem. No ruka mu se ukoči u pola kretnje, jer se Renovo oružje već nalazilo pokraj boka... oružje prasne i prozviždi tik pokraj Isabelleove ruke.

— Clee! — s laknućem poviče Gay.

Reno je netremice promatrao Isabellea. Iz očiju predradnika sijevao je paklenski gnjev.

— Jednom sam te već udario — reče Reno. — Moram li te sad ustrijeliti... ili ćeš radije odmaknuti tu ruku s oružja?

Predradnik naposljetku posluša.

— Oduzmi mu kot, Gay — reče Reno.

— Grom i pakao... zašto si se umiješao? — zaškripi Isabelle. — Nije ti žena!

— Nije ni tvoja — hladno će mu Reno.

Gay izvuče Isabelleu kolt iz koricu i brzo se odmakne.

Isabelle donekle svlada svoj gnjev i pokuša objasniti:

— Eto, osjeća se usamljenom u tom logoru. Nasmiješi se čovjeku i vrisne kad je ovaj pokuša poljubiti. Valja je srediti, i to je sve!

– Ti to nećeš učiniti! – ljutito će Gay.

Reno zatakne revolver u korice.

– Imaš minutu vremena da odjašeš, Lew. Učini to ili ćeš imati priliku da pokažeš što si naučio o borbi šakama!

Na Isabelleovu se licu pojavi gotovo nemoćan gnjev.

– Platit ćeš tu šalu... – zaprijeti.

– Pošteno ćeš platiti, Reno!

– Želiš li odmah?

Predradnik strese glavom.

– U pravom trenutku i na pravom mjestu! – procijedi kroza zube, a zatim pride konju, baci se u sedlo i odjaše iz dvorišta.

Reno se okrene k ženi. Još je bila iscrpljena od borbe s Isabelleom, teško je disala. Grudi su se nadimale i spuštale. Plava je kosa bila zamršena, a haljina razderana na ramenu.

– Stigao si u posljednjem trenutku – uzdahne Gay. – Lew je podivljao.

Reno se nasmije i odmakne šesir na zatiljak.

– Muškarci su uvijek divljali zbog tebe, Gay.

Oko njezinih očiju pojavi se neki topao izraz. Napućene usne razvuku se u smiješak. Te su usne kao stvorene da ih čovjek poljubi, pomisli Reno. Udaja je nije mnogo izmijenila.

– Gdje si bio tako dugo? – zapita ga s očitim žaljenjem. – Čekala sam te više od jedne godine.

Reno slegne ramenima.

– Pa to ti je ipak donijelo dobroga muža, Gay.

– Vraški je ljubomoran na tebe, Clee. Ne može zaboraviti da sam bila tvoja djevojka. – Rumenilo joj oblije obraze. Nasmiješi se i doda:

– Ni ja to nisam zaboravila, Clee.

Iz načina kako je to rekla i pri tome ga pogledala, izbijao je poziv.

– Doista smo uživali dok smo bili zajedno – dopusti Reno. – Ali time nismo nikoga povrijedili. Kaži Clydeu da ga smatram sretnim čovjekom.

– Reći ću mu. – Ono se toplo svjetlucanje u njezinim očima ugasi. – No ipak će biti ljubomoran. Nema čovjeka koji bi bio ljubomorniji od njega. Nasmiješim li se samo komu, Clyde već podivlja. Kad bih mu spomenula što se dogodilo malo prije, revolverom bi nasrnuo na Isabellea. Na revolveraša, zamisli!

Promatrajući je, Reno otkrije kako ga Gay ne privlači kao nekoć. Nije se nimalo promijenila, no ipak nije ubrzala ritam njegovoga bila. Ja sam se promijenio, otkrije Reno. I odmah shvati kako nema žene koja bi mu se svidjela otkako je zagrlio Anne Shannon.

– Kako ćeš dugo ostati? – zapita ga Gay.

Reno slegne ramenima.

– Tjedan-dva. – Prisjeti se Orondorfova posjeta. – Možda ni toliko.

– Hoćeš li se ikad negdje skrasiti? Hoćeš li prestati lutati naokolo poput divljega psa?

Renovim se licem razvuče smiješak ispunjen porugom samome sebi.

– Mislim da neću. – Pode po konja i odvede ga k napajalištu. – Kaži Clydeu kako nema nikakva razloga da bude ljubomoran na skitnicu poput mene.

Promatrao je konja kako pije. Pogled mu odluta na tragove pokraj korita i zalijepi se za njih.

– Što je? – dovikne mu Gay.

Reno podigne glavu.

– Ovdje je trag kopita što sam ga jučer vidio na Signal Mesi. Je li Isabelle napojio konja ovdje?

Gay strese glavom.

Reno pođe u koral i pogleda ždrijepca koji je strpljivo stajao i zamahnu repa tjerao muhe. Zamahne šeširom i konj se pokrene. Reno sad utvrdi ono što je i očekivao: trag deformirane lijeve stražnje potkove.

– Eto... neka me zemlja proguta! – promrmlja Reno pred očitim dokazom da je Clyde Pomeroy bio onaj strijelac koji ga je jučer pokušao ubiti iz zasjede. Osjećao se kao da ga je tko udario po glavi. Zatim shvati kako je ljubomora natjerala tog čovjeka u pravu mahovitost: obuzela ga je toliko da je pokušao ubiti onoga koji se prije njega naužio ljubavi njegove sadašnje žene.

Natjerana znatiželjom, Gay prijede preko dvorišta, a Reno je zapita:

– Je li Clyde jučer jahao tog rindana?

Gay kimne.

– Zašto pitaš?

– Zbog toga što je čovjek koji je jahao tog konja pucao u mene.

Sva u čudu Gay razrogači oči, a Reno je zapita uzgred:

– Zašto je Clyde ustrijelio Paklenskoga Benta?

Njezino se čuđenje samo poveća.

– Kako to možeš znati?

– Zar također zbog tebe?

Gay kimne.

– Paklenski Bent me proganjao. Clyde ga je upozoravao. A Bent ga je ismijao... rekao mu je da će ubiti čovjeka koji bi se usudio umiješati se u njegov privatni život. Nije li i za Benta bilo previše da razgovara tako s mužem neke žene, pa makar se on zvao Pomeroy?

Reno kimne.

– Nastavi!

– Eto, Clyde ga je ponovo zatekao na djelu i ustrijelio ga. To je grozno, no ipak Clydeu ništa ne zamjeravam. Paklenskoga Benta nisam ohrabrila nijednom kretanjem... Ta bio je star dovoljno da mi bude otac. Clyde je odveo konja s pašnjaka i odnio Paklenskoga Benta među brežuljke.

Reno se prisjeti riječi šerifa Orondorfa.

– A budući da ga je pred suton zapazio vozač poštanske kočije, odveo je vranca sve do Meksika, ustrijelio ga i prijavio kako je ukraden dan prije toga.

Gay je nekoliko trenutaka stajala razjapljenih usta.

– D-da, t-to je točno – prizna mucajući. – Ali odakle to znaš?

Reno se nasmiješi.

– Stari sam zec koji spava otvorenih očiju, Gay. I noću vidim više nego većina ljudi danju.

– Nećeš izdati Clydea, je li, Clee? – molećivo će Gay. – Nećeš ga strpati u zatvor?

Reno strese glavom.

– Način na koji je Clyde zaštitio svoju ženu od nadutog tiranina smatram nužnom obranom. Bit će najbolje da ne kažeš Clydeu kako mi je sve poznato.

– Neću, sasvim pouzdano! – obeća Gay. – Neću mu ni spomenuti da si bio ovdje.

XI

Dude Finucane priveže konja o gredu i uđe u salun zveckajući ostrugama.

– Odlazim u rat – reče Baldyju Pealu. – Daj mi dvije boce viskija da ne skapam od žeđi do povratka.

– Zacijelo si dobio čekićem po glavi... miješaš se u stvari koje te se ne tiču – reče mu Peal pruživši mu boce.

– Jasno mi je kako ti gledaš na to – uzvratila Finucane. – Ali neka se barem jedan u tomu jadnom gradu vlada kao čovjek!

Ispijune u pljuvačnicu i prezirno doda:

– Svi znaju da Sam Petty ima pravo. Ali boje se javno pristati uz njega. Grom i pakao... ovdje je ipak jedan koji se ne boji – reče Finucane udarivši se u prsa.

Dude plati viski i piće što ga je popio. Stavi svoj kruti šešir na glavu i zadivljeno se pogleda u zrcalu:

– Ne, gospodine, nijedan Finucane nije savijao kičmu pred moćnicima. Ponosna smo rasa mi Finucani! Govorimo što nam se sviđa i pristajemo uz one koji nam se sviđaju! Neka vrag nosi one kojima se to ne sviđa!

– Šaljivčino! – naruga mu se Peal. – Još nisam vidio čovjeka koji toliko priča!

– Pa tko ima više prava na to? – izazovno ga zapita Finucane. – Ustav je zajamčio slobodu govora, nije li tako? Teško je povjerovati da ljudi u ovom gradu tako uporno šute o svernu što se zbiva među brežuljcima Kettledrum... upravo kao da im to zakon zabranjuje!

– Dovest će te u grad kolima poput onoga jahača s Fingerprinta, mladoga Johnnyja Fraynea – kiselo mu navijesti Peal. – A možda i mrtva!

Finucane mu se nasmije.

– Mene neće... ti, jedna salunska biljko! Debele smo kože mi Finucanei, tane je praktično ne može probiti.

S tim riječima izide i zaputi se prema konju. Stavljajući boce u torbe, zapazi kako je doktor Stonecypher napustio trijem hotela Empire.

– Kako je Johnnyju? – dovikne mu Dude.

– I nije loše – uzvratila Stonecypher. – Prijelom natkoljenice i gubitak krvi. Ali ima njegovateljicu pokraj koje će se oporaviti.

Jašući iz grada, Finucane je razmišljao o tome. U očima Mabel Clark, Johnny je sad bio heroj. Njegovat će ga, a zatim će se udati za nj. No koja bi se žena potrudila oko Dudea Finucanea kad bi njemu bila potrebna njega?

Na ravnici Hondo naide na šerifa Orondorfa. Ovaj ga sumnjičavo odmjeri.

– Ipak ste mislili ozbiljno... jašete k Samu Pettyju.

– Dakako. Iole ponosan čovjek ne može mirno sjediti dok se njegovi prijatelji bore za svoj život. Dužnost mu je da im pomogne. A kako je Bill Jeddy?

– Čini se da nije tako loše. No ipak je to čudnovato. Vraćajući se kolima iz grada, kamo je odvezao Fraynea, Red Jabot odvezao ga je kući.

– Zar je to učinio Red Jabot? Orondorf kimne.

– Doista je čudnovato što Jabot sad izigrava samaritanca, pogotovu poslije onoga što se dogodilo Frayneu.

– To je toliko čudnovato da ne mogu ni povjerovati – reče Finucane.

– Tako mi je rekla Anne Shannon – usprotivi se šerif. – Ona doista ne laže.

– Ne vjerujem... unatoč svemu! – progunda Finucane. – Red jednostavno nije takav. Izbacio bi ga iz kola i zgazio.

Orondorf zagladi svoj brk.

– Sutra ću ranom zorom k Jeddyju – odluči Orondorf. – Mislim da se Jabot neće usuditi napasti ranjenika.

Pogleda vlasnika staje za iznajmljivanje. Oko njegovih blijedih očiju nešto zatreperi.

— Kao šerif ne mogu se umiješati u rat zbog pašnjaka, bez obzira na vlastito uvjerenje. Drago mi je što vidim da si odlučan, Dude. Mnogo sreće!

— Isto tako. — Dude Finucane odjaše još ponosniji nego prije.

Jake Orondorf sasvim je dobar, pomisli. Grom i pakao... prepoznaje pravoga čovjeka čim ga ugleda.

Pola sata poslije svršetka nastave, Dude Finucane napajao je konja na koritu ispod vjetrenjače. Anne Shannon napusti kolibu i zapita ga:

— Jašete li k Samu Pettyju?

Finucane dotakne obod šešira.

— Da, gospodo. A onda ću jahati stremen do stremena sa Samom i Cleejem.

Nasmiješi mu se.

— Mnogo držite do njih, je li, Dude?

Finucane kimne u znak potvrde, a Anne nastavi:

— Molim vas, kažite Samu da je Bill Jeddy pričao u snu neke čudnovate stvari. U međuvremenu ga je Red Jabot kolima odvezao kući.

— O čemu je pričao Jeddy?

— Prema svemu sudeći, Jeddy je čovjek koji radi za Fingerprint.

— Izdajica! — poviče Finucane.

Anne kimne.

— Neprestano je ponavljao kako su mu obećali da neće pucati u njega. I zabrinuo se zbog toga hoće li mu doista vratiti stoku. Da bi ga nagradili za uhođenje, Jeddyju su očito dopustili da udeblja svoju stoku na pašnjaku Fingerprinta.

Bijedni kojot! — gnjevno poviče Finucane. Prokleti irski nitkov! Izdajice poput njega valja objesiti ili ustrijeliti!

— Ništa od toga! — usprotivi se Anne. — Svi znaju kako je Jeddy ograničen. Sam zacijelo neće iskaliti svoj gnjev na slaboumniku.

— Možda i neće. Ali Clee Reno načinjen je od tvrdoga drva. Sredit će tu uš!

Anne dohvati vlasnika staje za rukav.

— Kažite Cleeju kako ne želim da Jeddyju učini ista nažao! Napomenite mu da se osjećam odgovornom za Jeddyja... dogodi li mu se što, neću si moći oprostiti što sam uopće ista rekla o njemu.

— Svakako ću to reći Cleeju — progunda Finucane. — Ali vjerojatno neće koristiti... Clee nije čovjek koji bi prihvatio savjet žene.

— Obećajte mi da ćete mu ipak reći — salijetala ga je Anne. — Kažite mu da bi tako uvelike opteretio moju savjest.

— Dobro, obećajem. — Prodorno je pogleda. — Zar vam je Clee tako prisnan prijatelj?

— Jest... barem se nadam da je tako. — Zvučalo je to sasvim mekano, i to još više uznemiri Finucane.

— Pa što je onda sa Samom? Svi kažu da ste njegova djevojka.

Anne mu se nasmiješi.

— Zar djevojka ne može imati više od jednoga prijatelja? Pogotovu dok još nije prihvatila prsten?

Finucane pogleda njezinu lijevu ruku i zabaci šešir na zatiljak. Odmah nasluti nevolju: ta će žena razdvojiti prijatelje.

— Kako obećah, reći ću Cleeju — pomalo će osorno. — Nadam se da će učiniti što mu je dužnost.

I budući da je vjernost prijatelju za Duda Finucanea bila najviši zakon na svijetu, odjaše ni ne dotakavši obod šešira. Eto, žena koja stvara razdor između prijatelja ne zaslužuje nikakvu pristojnost.

Približavajući se ranču Sama Pettyja, ugleda Cleeja Rena kako jaše sa sjevera. Finucane mu odmah ispriča sve o Jeddyju.

— Nije li te to veoma iznenadilo? — zapita ga naposljetku.

Reno strese glavom.

— Nije. No Sama će svakako iznenaditi.

— A za tebe imam jednu osobnu poruku — nastavi vlasnik staje. Ponovi djevojčine riječi, a zatim napeto pogleda Rena. — No na tebe to neće utjecati, je li? To te zacijelo neće zadržati u tomu da Jeddyju daš što mu pripada, nije li tako?

Finucane se vruće ponada da će mu Reno reći: Grom i pakao... ni pošto!

No Reno je neko vrijeme šutio... upravo kao da mora razmisliti o nečemu što ga je veoma začudilo. Napokon promrmlja:

— Mislim da ima nešto u tomu, Dude. Za nju bi bilo grozno kad bi morala misliti kako je skrivila Jeddyjevu smrt. A to ni pošto ne želim.

— Kako... — prasne Finucane. — Smatrao sam da si barem ti čovjek kojemu se žena ne može popeti na glavu, ne može ga umekšati i zadržati da uradi nešto što mora uraditi!

Reno se nasmije.

— Ne brini, Dude! Ne ovisim o suknji i nikad neću ovisiti o njoj! Ali ona nam je već učinila uslugu: upozorila nas je na Jeddyja. I zbog toga smo njezini dužnici.

— To bi moglo biti točno... — nevoljko će Dude. Zatim pogleda Rena i zapita bez uvijanja: — Nisi li se zaljubio u Samovu djevojku, Clee?

Reno izdrži njegov pogled.

— Zapravo je to paklensko pitanje, Dude. Mogu ti reći da se ne bih

postavio između Sama i Anne ni kad bi ona bila jedina žena na svijetu.

Dude Finucane uzdahne s laknućem. Reče sav sretan:

— Morao sam to znati, Clee. Ona je neobično lijepa pa sam se pobojao kako bi se mogao žestoko zaljubiti... Što se ljudima događa ponekad. Eto, tako sam se i ja zaljubio u Maymie Moynihan.

— Meni se to ne može dogoditi — nadmoćno će Reno.

No znao je da je to laž, najveća laž u njegovu životu.

Ujašu u dvorište i rasedlaju koline, Reno skuha kavu, a Finucane otcepi bocu.

Već poslije drugoga pića počne pričati o Maymie Moynihan. Vlastita ga ljubavna priča gane do suza. Dakako, i viski mu pomogne pri tome. Ubrzo poslije zaruka Maymie Moynihan oboljela je i umrla upravo na dan namjeravnog vjenčanja.

Sam Petty ujaše u dvorište i sjaše pokraj trijema.

— Grom i pakao... stigao si, Dude! — poviče Petty tako radosno kao da mu je u pomoć stigla vojska.

— Tä rekao sam ti. Zari si posumnjao u moju riječ?

— Nipošto! — Petty ga snažno udari po ramenu.

Reno mu pruži bocu, a Petty će nadobudno:

— Krećemo odmah u svitanje, mladići. Fessingdon, Medwick i Ivy pojahat će s nama. Naći ćemo se kod ograde.

XII

Clee Reno potjera konja u smjeru pošumljene uzvisine zapadno od logora na Indian Creeku.

Dudea Finucanea ostavio je nekoliko kilometara istočnije da bi ga ovaj štitio od napada s ranča Fingerprint. Postane li Finucaneu vruće pod tabanima, alarmni će hici privući Rena. Zadaća Cleeja Rena sastojala se u tomu da spriječi Pomeroya u obilaženju ograde.

Već prije sat vremena Pomeroy je donio sijeno u koral. Reno se sad nasmije pri pomisli na ono što je Pomeroy zadržalo u kući tako dugo. Nosi li Gay još onaj crni svileni kimono što se s prednje strane sastojao gotovo isključivo od čipaka? Zacijelo je žrtvovala čitavu mjesečnu plaću za taj odjevni predmet iz San Francisca.

Reno uhvati vinčesterku podlakticom lijeve ruke i savije cigaretu. Popuši je do polovice, a onda se Gay i Pomeroy pojave na vratima kolibe. Reno se morao nasmijati: Gay je imala na sebi kimono od crne svile.

Renove se misli pokrenu u drugom smjeru. Pomeroy je ustrijelio Paklenskoga Benta i na padini Signal Mese zamalo još jednoga. Ali dotle dok se nije oženio s Gay, najvjerojatnije nije usmjerio oružje u čovjeka. Eto toliko žena može izmijeniti čovjeka! Od plahoga i povučena čovjeka Gay je načinila kauboja koji se bori u stilu Apaša.

Pomeroy izjaše iz dvorišta i pode stazom što je polovicom padine vodila ispod Rena. Reno ugasi cigaretu, podigne pušku i reče Quien Sabeu:

– Sad budi miran, Sonny!

Premda je Pomeroy podmuklo iz zasjede zapucao na njega, Reno nije osjetio želju za osvetom zapzivši Pomeroya na mušici cijevi. Pomeroy se okrene u sedlu i do mahne Gay. Reno povuče obarač. Na nekoliko metara udaljenosti od

Pomeroya tane zaruje zemljom. Prasak hica odjekne pašnjakom.

Pomeroy trgne konja tako da se propeo. Reno je opet imao jasan cilj. Pomeroy pogleda gore kao da ne može shvatiti što se događa s njime. Kad je jedno tane pogodilo stijenu na nekoliko metara ispred njega, okrene konja i pojuri punim trkom. Umjesto da dohvati pušku, posegne za revolverom, koji je na toj udaljenosti bio posve beskoristan.

Reno se nasmije. Pomeroy je bio toliko zbunjen da više nije mogao ni razmišljati.

U blizini dvorišta Pomeroy zauzda konja i ispali dva hica. Tada nad padne na zemlju otprilike na polovici udaljenosti između njega i cilja. Polagano jašući uz padinu, Reno se nasmije. Pomeroy se mogao isto tako nabaciti i kamenom.

Gay je izišla pod trijem skupivši svoj kimono. Nešto je doviknula Pomeroyu. Ovaj joj odmahne da se skloni u kuću. Zatim ispali još dva hica, a onda odjaše punim trkom na drugu stranu dvorišta.

Reno također obode ridana. Sad je valjalo priklještit Pomeroya, tako da ne može obavijestiti Fingerprint.

Pomeroy oštro potjera konja natrag na uzvisinu. Očito se namjeravao probiti zapadno od Rena. A Reno pojaše koso padinom, tako da je bio mnogo brži od Pomeroya koji je morao uzjahati uzbrdo. Pošto su se približili na puškomet, Reno ponovno zauzda konja i ispali hitac za upozorenje. Pomeroy mu sad uzvрати hicem iz vinčesterke, ali nije imao dovoljno vremena. Unatoč tomu, Reno začuje zvižduk taneta.

– Nije loš strijelac... do vraga, doista nije! – Promrmlja Reno. I

on usmjeri jedno tane pokraj uha protivnika. Poviče: – Nosi se, luđače!

To je naposljetku djelovalo.

Pomeroy okrene konja i u punom trku, jureći u cik-caku, potjera ga u dvorište, projuri pokraj kolibe i potjera životinju u smjeru pošumljenoga pojasa na istoku. Reno je to očekivao, pa potjera konja uzvisinom. Kad je Pomeroy dospio do stabala, Reno zauzda ridana i ispali hitac upozorenja koji zaruje tlom ispred nogu Pomeroyeva konja.

Pomeroy sad skrene ulijevo i još se više približi rubu šume.

Reno prokune. Zar je doista uzaludno upozoriti tog čovjeka? Nije smatrao Pomeroya toliko tvrdoglavim. Nacilja pažljivo, povuče obarač i zapazi konja kako je pao.

Pomeroy izleti iz sedla i padne potrbuške. Tamna kosa i crni prsluk upadljivo su se isticali u žućkastoj travi.

Gay istrči iz dvorišta i zaputi se k njemu. Pomeroy se podigne na ruke i koljena, ošamućeno strese glavom. Gay mu pomogne da ustane. Čovjek sad pogleda prema Renu i zaprijeti mu šakom.

– Možda ćeš sad ostati kod kuće, glupi nitkove! – promrmlja Reno.

Reno prička pola sata promatrajući dvorište. Pomeroy je sad očito bio sit svega. Vjerojatno je radije dopustio da ga zabrinuta ženica nahrani nego da ponovo pokuša probiti se do rezervnog konja s Fingerprinta.

Reno se povuče na goli greben i u daljini zapazi ljude koji su rušili ogradu. Nalikovali su na grbave mrave. Kretali su se užurbano. Upravo su rušili treći dio ograde.

Na istoku, na obližnjem brežuljku, otkrije Dudea Finucanea i domahne mu. Mali Irac zabaci svoj kruti šešir na zatiljak i dovikne nešto. Vjerojatno me poziva na piće, pomisli Reno. Za Dudea je taj pothvat značio dobrodošao prekid monotonog života u gradu.

Reno se vrati grebenom, tako da je opet vidio kolibu. Nije mogao zapaziti nikakvo kretanje. Ridi se konj još nalazio u koralu. Učini mu se da na mrtvom kulašu još vidi sedlo.

Reno se nasmije. Prema svemu sudeći, Pomeroy je ratu zbog pašnjaka pretpostavio miran bračni život.

Spusti se padinom, projaše isušenom livadom i popne se slijedećom pošumljenom padinom. Htio je vidjeti čime se bave Burlesonovi ljudi. Možda su čitavu noć stražarili uz ogradu. A sad su se povukli na spavanje. Možda...

Reno projaše širokom Mesom. U blizini sjevernoga ruba sjaše, priveže Quien Sabea o grm, dohvati pušku i pode dalje.

Fingerprint se nalazio u dolini ispod njega. Jasno je razabirao zgradu i korale, djelovali su bliže nego što su bili. Bio je to lijep posjed s velikom zgradom ranča, dugačkom zgradom u kojoj su spavali ljudi, kovačnicom, skladištem, stajama, sušama i koralima. U usporedbi s malim posjedom Sama Pettyja, Fingerprint je djelovao upravo golemo.

Reno čučne iza stijene. Promatrao je i razmišljao o tome zašto čovjek koji posjeduje toliko želi posjedovati još više.

Pike Burleson posjedovao je najveći ranč u dolini Two-Tanks, i još nije bio zadovoljan. Clee Reno, koji nije posjedovao ništa više od od-

jeće na sebi i konja pod sobom, nije to nipošto mogao razumjeti.

Čovjek ne može jesti više nego što mu želudac zahtijeva, ne treba mu više od jedne postelje da bi se izvrsno naspavao. Pa zašto da prigrabi više nego što mu je potrebno.

I tad mu padne na um da ovdje nije posrijedi toliko posjed pašnjaka i vode, koliko Anne Shannon. Ona je zbiljski razlog zbog kojega je Fingerprint podigao ogradu. Burlesonu je svako sredstvo bilo dobro – samo ako njime može uništiti svoje protivnike, suparnike. Bio je odlučan u namjeri da pljačka i ubija. Pike Burleson zapravo postupao kao i Clyde Pomeroy: zbog žene bio je spreman na svaki zločin. No ipak je postojala jedna razlika. Pomeroy namjeravao zadržati ženu na koju ima pravo. A Burleson je namjeravao prigrabiti ženu koja mu ne pripada i koja ga doslovce prezire.

U dvorištu ranča nešto se pokrene. Ljudi su počeli šedlati konje. Zatim, trojica izjašu iz dvorišta.

Burleson je svoje ljude raspodijelio po kolibama na pašnjacima i Reno je to bilo poznato. Na ranču se nalazila samo neka vrsta rezerve. Johnny Frayne ispao je iz stroja. Prema tome, ondje se nalaze Pike Burleson, Lew Isabelle i Red Jabot.

– Možda je takva odiuka – promrmlja Cleo Reno.

Bilo je već gotovo podne, sunce je pripeklo. Vruć je dan da bi čovjek poginuo, pomisli Reno. Ubaci metak u cijev puške i pričekaj.

Sudeći prema smjeru kojim su pošli, to jest izravno na Rena, glavom im se moglo vrzmati samo jedno: da izvidaju uz ogradu. Reno se nasmije pri pomisli kako ona trojica jamačno ne očekuju da će

ovdje naići na prepreku koja se sastoji od jednog jedinog čovjeka. Ipak je ovo pravo mjesto: dovoljno je udaljeno od ograde, tako da sitni rančeri iz doline Homestead neće čuti pucnjavu. Od ljudi poput Neala Ivyja, Abea Fessingdona, i Luke Medwicka Reno nije mogao očekivati da će i nadalje rušiti ogradu ako netko zapuca u blizini. Možda ne bi pobjegli, no sasvim je sigurno da ne bi radili.

– Očevi obitelji – podrugljivo promrmlja Reno.

Ipak oni imaju nešto što njemu nedostaje i što je za njih vrijedno borbe: dom.

U zbijenosti skupini ona trojica s Fingerprinta pojašu uzbrdo. Bilo je posve jasno da u blizini ranča nisu očekivali nikakvih nevolja. Napokon su bili tako blizu da ih je Reno prepoznao: bio je to Pike Burleson, a pokraj njega su jahali Lew Isabelle i Red Jabot. Renova se pretpostavka obistinila.

Reno nasloni cijev puške na kamen, pažljivo naciľja i ispali hitac na tri metra ispred Burlesonovoga konja.

Ona se trojica odmah zaustave, trgnu puške iz navlaka i zaskilje na rub Mese.

– Samo zurite... otimać pašnjaka! – naruga im se Reno i ispali još dva brza hica što su s obje strane skupine uzvitlala prašinu.

Pike Burleson trgne konja, zapovjedno domahne rukom i odjaše punim trkom natrag.

Cleo Reno ustane. Osjećao se dobro promatrajući onu trojicu što su izmakli izvan puškomete. To je bio prizor! Moćnici s Fingerprinta bježali su navrat-nanos dok ih je vlastiti kuhar promatrao s kuhinjskog prozora.

Reno se oglasi povikom ustnika i zapazi kako se trojka okupila u ratno vijeće. Vjerojatno će donijeti odluku da ga napadnu s tri strane istodobno. A takvu napadu nitko nije dorastao: Jedna jedina cijev ne može braniti Mesu! No Reno se ipak ponada da će im moći oduzeti nekoliko sati vremena. Nasmiješi se. Kad će on na posljeticu pojahati u smjeru juga, sitni će rančeri već odavna obaviti svoju zadaću.

Lew Isabelle obode svojega konja i pojaše ulijevo. Pike Burleson krene udesno, a Red Jabot još više udesno. Reno je znao da će u takvoj igri zacijelo biti najopasniji onaj revolveraš Isabelle. Požuri duž Mese da bi ostao na istoj visini s Isabelleom. Pošto se Isabelle dovoljno približio, Reno otvori vatru. Prva su dva taneta bila previsoka.

Reno prokune, ispali još jedan hitac i ponovno promaši. Na četvrti hitac sruši se Isabelleov konj.

Predradnik pravodobno iskoči iz sedla i dočeka se na noge. Na brzinu ispali jedan hitac, zatim se okrene i počne bježati. Predradnik Fingerprinta sad podsjeti Rena na uplašenog kunića. Reno prasne u smijeh.

— Samo potrči... odvratni lovčice na suknje! — naruga mu se Reno u leđa.

Burleson i Jabot nalazili su se na zapadu, izvan puškometa. Odjaše li dovoljno brzo na drugi kraj Mese, možda će ih moći odrezati. Reno se htjede okrenuti da bi potrčao prema Quien Sabeu, kadli zapazi kako Isabelleov konj pokušava ustati.

— Prelomljena hrptenica! — promrmlja Reno.

Pažljivo nacilja i ustrijeli životinju da se ne bi mučila.

Reno izbaci posljednju čahuru iz cijevi, kadli se iza njegovih leđa oglasi Clyde Pomeroy:

— Odbaci pušku... ili ću te ustrijeliti!

* * *

Reno okrene glavu. Na desetak metara udaljenosti Pomeroy je sjedio na konju koji se još prije nekog vremena nalazio u koralu pokraj kolibe.

Sad s gorčinom spozna kako je potcijenio tog čovjeka. Trebao se barem pobrinuti da Pomeroy ostane bez tog konja. I sad će morati platiti taj propust. Kako mu se taj čovjek uopće uspio toliko približiti da nije čuo topot kopita, zapita se Reno. I odmah pronade odgovor: toliko je pucao da bi mu čitav konjički odred mogao upasti u leđa.

— Odbaci oružje... bijedni ženskaru! — naloži mu Pomeroy.

U ruci je imao napeti revolver. No Reno ga nije poslušao toliko zbog oružja. Ponajviše je to uradio zbog mržnje što je iskrila iz Pomeroyevih očiju, zbog bljedila na njegovu iskrivljenu licu.

S uma je sišao od velike ljubomore, pomisli Reno. Pomeroy će zapucati na prvu krivu riječ. Prije nešto što se oženio s Gay, najvjerojatnije nije imao posla sa ženom. A Gay je postavio na postolje da bi je obožavao. To što je ona nekoć bila Renova djevojka vjerojatno je osjećao kao žaoku u srcu.

— Nisam onaj na kojega bi morao poći s revolverom — mirno će mu Reno.

— Što to znači? — prasne Pomeroy.

— Eto, preda mnom je ne moraš štiti.

— No zato pred kojim drugim, je li? — poviče Pomeroy. — Pred kime? Govori!

Reno pogleda niz padinu. Isabelle je upravo stigao u podnožje. Trebat će mu još mnogo vremena da stigne do korala, osedla konja i dojaše natrag. Prije će Pike Burleson stići na rub Mese i zapaziti njega i Pomeroya.

– Reći ćeš mi sve što znaš! – odreže Pomeroy i pomakne cijev revolvera.

– Vjerojatno mi nećeš vjerovati – uzvratí Reno i pomakne se korak naprijed.

No Pomeroy je bio oprezan.

– Ne miči se! – zapovijedi mu oštro. – I govori! Ne poigravaj se sa mnom! Ionako imam dovoljno razloga da te ustrijelim! Tko juri za mojom ženom?

Odjednom iza sebe začuje topot konja u punom trku. Krajnje vrijeme da nešto poduzme... Reno kri-kne i zalamata rukama. Hitac što ga je Pomeroy ispalio promaši zbog toga što se konj uplašio. Pomeroy je sad imao pune ruke posla da bi se nekako održao u sedlu i nije mogao ponovno napeti kolt. Reno trgne kolt iz korica i po-viće:

– Odbaci oružje, Pomeroy!

Topot iza Rena opet zatihne. Okrene glavu... i sad otkrije kako je izgubio i to kolo.

Burleson i Jabot usmjerili su puške u njega: osim toga, bili su izvan dometa njegova revolvera.

Reno zatakne revolver u korice i prekriži ruke. Burleson i Jabot mu prijašu. Pomeroy opet svlada svojega konja i usmjeri revolver u Rena.

Burlesonovo se uglato lice raz- vuče u široko cerenje.

– Eto, Clyde je uhvatio odmet- nika! Sjajno! Već je doista vrijeme da izmijenimo nekoliko riječi. – Pike Burleson je likovao. – Rekao

sam ti, Reno, da će biti nevolje pri- družiš li se Pettyju! Eto, i sad je ne- volja ovdje...

Red Jabot sjaše, približi se Renu s leđa, izvuče mu revolver iz ko- rica i baci ga u stranu.

– Svežite ga! – naloži Burleson.

Pomeroy također sjaše. Revol- verom je držao Rena u šahu dok mu je Jabot vezao ruke na ledima.

– Ustrijelio je konja poda mnom – reče Pomeroy – kad sam jutros pošao u ophodnju uz ogradu.

– Tako? – Burleson zlovoljno kimne. – To su već dva konja s Fin- gerprinta koje je ustrijelio. – Odm- jeří Rena. – Kamo si sakrio leš vranca s bijelom mrljom na čelu?

– Ništa ne znam o takvom ko- nju – ustvrdi Reno.

Prokune, jer ga je Jabot vezao i više negoli surovo. Jabot se nato nasmije. Provuče užu između veza- nih Renovih zglobova, a drugi kraj ovije oko roga na sedlu.

– Da ga odvučem na ranč? – zapita Burlesona.

– Clyde će to uraditi – odgo- vori Burleson – Čim Reno odgo- vori na nekoliko pitanja. – I on sjaše i postavi se ispred Rena. – Gdje je vranac, odmetniče?

Reno slegnu ramenima. Sjaj Bur- lesonovih očiju jasno ga upozori što će sad uslijediti. Pri tome je, dakako, bilo sasvim svejedno hoće li odgovoriti na njegovo pitanje ili neće. Za Burlesona je to bila samo izlika koja će mu dopustiti da is- kali bijes na nemoćnoj žrtvi i os- veti se za jedan poraz.

– Radi li Petty i danas na mojoj ogradi? – zapita veliki rančer. – Zar si zbog toga pucao u Pome- roya?

Reno ne odgovori ništa. Burle- son ga udari hrptom ruke po licu.

– Gdje danas ruše ogradu?
Gnjev natjera Burlesonu krv u lice.

– Progovorit ćeš, do bijesa! –
zagrmu Burleson.

Reno zapazi da ga Burleson namjerava pogoditi udarcem sa strane... sagne se, izbjegne udarac i istodobno udari rančera nogom. Burleson zauria od bijesa i ponovno podigne šaku. Reno htjede izbjeci i taj udarac, no Jabot sad povuče uže i tako gotovo namjesti Rena pod Burlesonovu šaku. Ova ga žestoko pogodi u lijevi obraz i odbaci ga tako da je glavom tresnuo o Jabotovo koljeno.

– Govori, bijedni odmetniče! –
grmio je Burleson.

Reno strese glavom, nipošto u znak niječnog odgovora, nego zato da bi se oslobodio ošamućenosti. Burleson ga sad zaspe pravom tučom udaraca. Pogodak u želudac odbaci ga na Jabotova konja. Reno se pokušao dočepati zraka, a Burleson ga ponovo udari u lice.

Kao s velike udaljenosti začuje glas Clydea Pomeroya:

– Premlatili ste ga do nesvijesti, šefe.

Kad su ga povukli uvis i potruške prebacili preko konja, osjeti veliku bol unatoč tomu što nije bio sasvim pri svijesti. Nejasno razabere glas Pikea Burlesona:

– Neka Lew pripazi na njega dok se ne vratim!

Poslije toga osjećao je još samo ritmičke udarce u želudac. A kad je i to prestalo, začuje Pomeroyev glas:

– Pomozi mi da ga odnesemo u zgradu.

XIII

Dude Finucane napola je drijemao u sedlu. Iz polusna ga prenešum kopita po kamenu. Ali ništa se u njemu nije podiglo na uzbunu. Nadobudno se uspravi.

Naposlijetku se Clee Reno vratio da bi vidio koliko su ograde srušili. Bit će to dobra zgoda da povuku koji gutljaj iz boce s viskijem. Ali guštaru iznad njega nije obilazio samo jedan jahač, nego dvojica... Finucane je znao da je pogriješio.

Načinio je takvu pogrešku da je više neće moći popraviti.

S puškama spremnima na paljbu zaobišli su grmlje i sad su ga držali na mušicama.

– Ostanite mirni, Finucane... ne mičite se! – upozori ga Burleson.

Finucane je zurio u puške. Smrtni se strah u njemu pomiješa sa sviješću da je zatajio.

– Nemojte odbaciti vinčesterku... mogla bi prasnuti, a onda će zapraskati i naše pucaljke – zaprijeti mu Burleson. – Zatakните je samo u navlaku na sedlu.

Red Jabot će mu podrugljivo:

– Željeli bismo vašim prijateljima pokraj ograde prirediti iznenađenje i ne bismo htjeli da to pokvarite.

Jabot se ceri, pomisli Dude Finucane, kao da uživa upravo u tomu što je jedan Finucane ostavio svoje prijatelje na cjedilu. Upravo to je uradio, i odmah je to spoznao. Ostavio ih je na cjedilu onako kako bi to uradio i onaj beskorisni irski nitkov od Jeddyja.

Sam Petty i drugi neće očekivati prepad. Neće ga očekivati upravo zbog toga što se on nalazi ovdje na straži. I tako će ih zaskočiti... zacijelo neće imati priliku da se brane.

Finucanea obuzme osjećaj srama, pa čak i zaprijeti da će posve ovladati njime. No istodobno se u njemu podigne i gnjev... onaj crni, divlji gnjev pravoga Irca.

– Nosite se u pakao! – zaurla i zdvojno podigne vinčesterku.

Dvije puške povrh njega prasnū istodobno. Pucnjevi odjeknu između brežuljaka.

Finucane ih više nije čuo.

Žrtvovao se za svoje prijatelje.

* * *

Mlaz hladne vode djelovao je doslovce poput udarca i osvijestio Rena. U lijevi mu se obraz zasjekla neka tupa bol. Otvori oči i vjedama odijeli sloj vode. Progledavši otkrije kako leži na prašnjavom podu pokraj dvokatne postelje. S donje je postelje visio neki pokrivač. Na njoj se nalazio i izgužvani prljavi jastuk. Reno začuje glas Clydea Pomeroya:

– Probudio se, Lew.

Reno pokrene glavu. Povrh njega stajao je Clyde Pomeroy s vedrom u ruci. Reno se osloni na laktove. Zaboje ga grudi i sad se prisjeti kako ga je Pike Burleson nesmiljeno premlatio. Zatim mu padne na um kako ga je Red Jabot uže tom vezao o rog sedla da bi Burleson bez pol muke mogao na njemu iskaliti svoj gnjev. Okrene se na bok i htjede se uspraviti, no Lew Isabelle udari ga čizmom u rame tako da je opet pao na pod.

– Ostani na podu, nitkove! Jednom si se previše umiješao između čovjeka i žene...

Reno prokune. Na opaljenim Isabelleovim obrazima pojavi se neko cerenje. No mlječnomodne oči nisu se smješkale. Sjale su metalnim sjajem, djelovale su poput oblaka što donose tuču. Osvetoljubivost je izbijala iz njih. Lew Isabelle neće znati

ni za kakvu milost. Nikakav ga osjećaj časti neće spriječiti u tomu da zadovolji svoju sadističku želju za osvetom.

– Dugo sam očekivao taj trenutak, paklenski dugo. Dulje od dvije godine!

Ispljune duhansku slinu u pljivačnicu i pogleda Pomeroya.

– Zacijelo si čuo kako sam prije dvije godine u Silver Dollaru uzmao pred Renom.

Pomeroy kimne.

– Eto, previše sam popio – ustvrdi Isabelle, iako nije bilo tako.

– Povraćao sam, bio sam bolestan i drhtav poput otrovanoga psa, a on je to iskoristio. – Surovo pogleda Rena. – Vraški si to iskoristio. I to je bilo podjednako loše kao da si igrao označenim kartama. Morao sam puzati pred tobom, a ti si me ispljuskao i ismijao pred svima. A sad je na meni red da se smijem...

Opet pogleda Pomeroya.

– Zajaši na njega, Clyde!

– Zašto?

– Učini što ti kažem – izdere se predradnik.

Naviknut da izvršava Isabelleove zapovijesti, Pomeroy se rasporači povrh Rena i htjede sjesti. No Reno se uspravi i pokuša dohvatiti Pomeroyev revolver što se nalazio u koricama.

Isabelle je to očekivao, čini se. Sad udari Rena revolverskom cijevi po glavi.

– Pripazi! – ukori kauboja i čizmom pritisne Rena na pod.

Ošamućen od udarca revolverskom cijevi, Reno ostane nepokretno ležati, a Pomeroy mu sjedne na grudi. Pomisli na to da se Isabelle nikad ne bi upustio u borbu šakama: uglavnom bi govorio kako su borbe šakama samo za pijane i lude.

– Drži mu čvrsto lijevu ruku – naloži Isabelle kauboju.

Pomeroy dohvati Rena za zglob objema rukama. Isabelle mu klekne na desnicu i reče:

– Nijednoga pijanca više nećeš navesti na to da te napadne, nitkove!

Reno nasluti što predradnik namjerava i pokuša osloboditi desnu ruku. Ali nije uspio. Htjede se zakotrljati na Isabella da bi zbacio Pomeroya, no također ne uspije.

– Što namjeravaš? – zapita Pomeroy.

– Slomit ću mu svaku pojedinu kost desne ruke – reče Isabelle.

Reno se opet pokuša svom silom oduprijeti. No bio je tako slab da mu to nije uspjelo. Čak ni na trenutak! Teško je disao. Znoj ga zapeče u očima, strah mu se zavuče u želudac, kadli Pomeroy poviče:

– To nije pošteno, Lew!

To ga toliko iznenadi da je posumnjao je li to doista čuo. Poboji se da je to samo umislio. Ali njegovu bojazan rastjera režeći Isabelleov odgovor Pomeroyu:

– Do vraga... što time misliš reći?

– Eto, mislim da nije pošteno osakatiti čovjeka, pogotovu ne na ovaj način... ta držimo ga obojica!

Reno pogleda Pomeroya. Konjsko lice tog čovjeka izražavalo je neko sumračno gnušanje. Začuje ga gdje govori:

– Ne volim ga ništa više od tebe... ali nije pošteno učiniti nešto takva!

Ispusti Renov zglob, ustane i odmakne se u stranu.

Reno osjeti poštovanje prema čovjeku kojega je dosad samo prezirao. U Pomeroya je osjećaj za poštenje bio mnogo razvijeniji ne-

goli u revolveraša. A svakako je bio i srčan, jer inače se ne bi mogao suprotstaviti Isabelleu.

Isabellea to uveliko raspali. Ustane s revolverom u ruci. Više se nije osvrtao na Rena, netremice je zurio u Pomeroya. Reče mu glasom iz kojeg je izbijao bijes:

– Oduvijek sam znao da si prokleta kukavica!

Reno klekne. Pošto je nastavio, iz Isabelleovoga je glasa izbijala neka pomamna okrutnost:

– Naveo si me na dobru zamisao, Clyde... doista je dobra!

– Zaista?

Isabelle se naceri.

– Eto, sad znam kako ću preuzeti onu ptičicu kojom si se oženio...

Velika se mržnja pojavi u Pomeroyevim očima. Poviče vrištavim glasom:

– Ne nazivaj je nikad više ptičicom!

Isabelle mu se nasmije u lice. Zaklimata revolverom i reče:

– Da se Reno umiješao, jučer bih je imao. Eto, malo se sramila... samo da bi me još više privukla.

Pomeroy problijedi i pogleda Rena.

– Zar je to onaj za kojega si rekao da progoni Gay?

Reno kimne. Prvi put požali Pomeroya. Taj čovjek nije nikakav borac. A muškarac koji se oženi lijepom zavodnicom mora doista biti borac.

Onom nitkovu od predradnika sve se to veoma svidalo. Neko mu nadobudno cerekanje razvuče lice. Iz očiju mu zasja zloradost.

– Povuci, Clyde. Imaš pucaljku... povuci je i brani čast svoje žene!

Pomeroy strese glavom.

– Nisam revolveraš – reče začuđujuće triježno. – Dobro to znaš.

– Znam to... dakako. Zbog toga me sve to tako zabavlja – samoza-dovoljno će Isabelle. – Pobrinut ću se, naime, za jednu lijepu priču. Reći ću da se Reno dočepao tvoje pucaljke, što se malo prije gotovo i dogodilo, i ustrijelio te. A zatim sam ja ustrijelio Rena. Zgodna pri-čica u koju će svatko povjerovati, je li? I vraški će se svidjeti tvojoj ženici! Reći će da sam bolji od vas dvojice... pravi momak za ženu vruće krvi!

– Zar ćeš nas obojicu ustrije-
liti? – zapita ga Pomeroy s prizvu-
kom nevjerice u glasu. No u njemu
se već razabirao i prizvuk panike.

Isabelle kimne.

– A ona ptičica s kojom si do-
sad spavao bit će isključivo moja!

Pomeroyeve se šake zgrče, zatim
se desnica otvori. U idućem će tre-
nutku pokušati svoju sreću s revol-
verom, pomisli Reno. Dakako, neće
preživjeti taj pokušaj!

Isabelle također spozna da je
uspio izazvati Pomeroya. Oštro ga
pogleda i naruga mu se:

– Hajde, kukavice, povuci!

Kad je Isabelleova ruka sunula
prema koricama, Reno se baci na-
prijed. Tresne u njegovo rame u
trenutku kad je revolveraš povu-
kao obarač, tako da mu je pokva-
rio hitac.

Isabelle zatetura natraške i ne-
kontrolirano ispali još jedan hitac.
U tom trenutku prasne Pomeroyev
revolver. Kaubojevo je tane bilo va-
ljano usmjereno. Imao je dovoljno
vremena da nacijsa.

Isabelle vrištavo krikne. Ledima
se osloni na dasku postelje i ob-
jema se rukama uhvati za grudi. U
nastupu panike, Pomeroy nastavi
pucati... sve dok se Isabelle nije
svalio na pod razjapljenih usta.

Reno podigne Isabelleov revol-
ver. Pomeroy je sad nepomično sta-
jao: bio je posve zbunjen, začudilo
ga je vlastito djelo.

– Ubio sam ga... – promrmlja.

– Ustrijelio sam ga...

– I tako nas obojicu spasio!

Prema svemu sudeći, Pomeroy
ga nije čuo.

– Ubio sam ga... – ponovi i na-
dalje zureći u mrtvaca kao da je
hipnotiziran.

Reno se zaputi k vedru s vodom
ispod trijema. Ispije jedan lončić, a
zatim zagnjuri glavu u vodu. Obri-
savši rukavom nateklo lice,
promrmlja:

– Imao si ludačku sreću, Clee
Reno!

Izišavši pod trijem, Pomeroy je
čuo te riječi.

– Isabelleovi hici nisu slučajno
promašili – reče Pomeroy. – Na-
pao si ga golim rukama.

Reno slegne ramenima. Pogleda
padinu što je vodila na Mesu. Gdje
li su Burleson i Jabot? Jesu li na-
pali rančere?

– Odjahat ću – reče Reno zapu-
tivši se prema koralu. Još se jed-
nom okrene. – Zašto ne podeš
kući?

– A što da kažem Burlesonu? –
zabrinuto će Pomeroy.

– Kaži mu da si me ostavio s
Isabelleom i da sam ga ja najvje-
rojatnije zaskočio, pošto si ti odja-
hao kući. Jednostavno, je li?

Pomeroy kimne.

– Možda ću postupiti tako. –
Pomeroy je razmišljao o tomu pro-
matrajući Rena kako odlazi.

Naposlijetku i on odjaše.

Gay ga dočeka pod trijemom.
Pomeroy odluči da ni njoj neće
reći kako je ustrijelio Isabellea.
Budući da mu je ona priznala
kako ju je čitavo vrijeme bilo

veoma strah i kako je bila zabrinuta zbog njega, Clyde se predomisli.

— Lew Isabelle ti više neće dosadivati.

Gay ga uplašeno pogleda.

— Zašto?

— Mrtav je.

— Zar si ga ti ubio, Clyde?

Pomeroy kimne.

— Nazvao te ptičicom.

Gay ga čudnovato pogleda. Zatim mu se baci oko vrata.

* * *

Clee Reno potjera konja i stigne do srušene ograde prije zalaska sunca. Prije nekoliko minuta, dok je jahao uzvisinom, učinilo mu se da je čuo pucnjavu. Ali ovdje nije bilo nikakvih znakova borbe. Promatrao je kako pet omršavljenih krava s teladi korača u smjeru vode na izvoru Pothole.

Taj mu prizor pruži stanovito zadovoljstvo. Sam Petty postigao je nešto. U dva je pokušaja načinio dovoljno prolaza u ogradi da bi goveda s tog dijela pašnjaka imala slobodan pristup do vode. Gdje li su ljudi koji su srušili ogradu? Zar su nesmetano dovršili posao i odjahali kućama iz vlastite pobude?

Nije baš vjerojatno, pomisli Reno. Također nije vjerojatno da ih Burleson nije pronašao prije nego što su prestali rušiti ogradu. S obzirom na vrijeme što je proteklo otkako su Burleson i Jabot napustili Fingerprint, moglo bi se zaključiti da su ovamo stigli prije dva-tri sata.

Reno projaše kroz prolaz u ogradi, a zatim dugačkom padinom s južne strane ograde. Još se nadao da je samo umislio onu pucnjavu, no odmah zatim zapazi nešto što je raspršilo njegove nade: prazne čahure.

Nešto dalje pronade mrtvoga konja. Bio je to sivi ždrijebac Sama Pettyja.

Lijeva mu je lopatica bila uprljana krvlju, no sedlo je bilo čisto. Reno prouči tlo. Tragovi čizama vodili su u grmlje. Sam je pješice pobjegao na ranč.

Reno obode svojega konja i zapita se što li se dogodilo s drugima. Zar su pobjegli navrat-nanos, prepustivši Samu da sam obračuna s Burlesonom i Jabotom? No jedan zacijelo nije pobjegao — Dude Finucane. Ma što se dogodilo, Dude ne bi ostavio prijatelja na cje-dilu.

Dojahavši na uzvisinu, Reno dopusti konju da se ispuše. Iz daljine ponovno začuje pušćane hlice. Nagne glavu i stane osluškivati da bi odredio mjesto pucnjave.

To je jamačno negdje u blizini Samove kolibe. Potjera konja punim trkom.

XIV

Dugačke se sjene zalazećega sunca spuste na brežuljke Kettledrum. Reno zauzda konja u šumarku na sjevernoj strani čistine, na kojoj se nalazila Pettyjeva koliba. Hici su još samo u poduljim razmacima parali tišinu. Sam je očito stigao u svoju kolibu da bi u njoj potražio sklonište.

Reno je kroz granje promatrao dvorište na koje su pale dugačke sjene. Napeto, no ipak strpljivošću sokola u lovu, Reno je čekao i osluškivao.

Bio je to sat odluke.

Pike Burleson nipošto neće zastati na pola puta. Djelomice srušena oграда toliko je razgnjevila šefa Fingerprinta da je život Sama Pettyja za nj očito jedina moguća

zadovoljština. I sad je Burleson znao da je njegov glavni neprijatelj i suparnik stavljen pred posljednju odluku, satjeran je u stupicu iz koje nema izlaza.

Oštro praskanje vinčesterke dopiralo je s druge strane kuće i Reno pretpostavi da se drugi čovjek krije s te strane. Vjerojatno se nalazi negdje pokraj suše za kola.

Reno sjaše i priveže konja. Pri tome začuje prasak koji ga je obradovao: zaglušni pucanj teške Samove puške kalibra 45. U cijeloj je kotlini Two-Tanks postojala samo jedna takva puška. Sam se očito zavukao u kolibu i sad su ga opsjedali.

U blizini suše opet prasnu dva hica. Kao odgovor na to odjekne prasak teške Samove puške.

Reno pode smjerom koji će ga odvesti iza suše. S one strane kuće opet zapraskaju hici, a teška puška odgovori na njih. Prema tome, iz kolibe se branio samo jedan čovjek.

Što se dogodilo Dudeu Finucaneu? Zašto mali Irac nije pokraj Sama? Cleeja Rena obuzme neka tmurna slutnja.

U međuvremenu se smračilo. Dok je Reno tapkao u sumraku ispod stabala, osjeti miris dima. Nasmije se. Sam Petty očito je imao dovoljno živaca da pokraj te opsade pripremi večeru. No plamen što je liznuo uvis odmah ga zatim upozori na to kako je netko zapalio sušu.

– Burleson – promrmlja Reno.

To se podudaralo sa stilom toga razbojnika. Bojao se da bi Petty mogao pobjeći iz kuće pod zaštitom mraka. Zbog toga se pobrinuo za baklju koja će osvijetliti čitavu čistinu. A promijeni li se smjer vjetra, možda će plamen zahvatiti i kolibu.

– Prokleti gad! – promrmlja Reno.

Približi se suši i začuje glas Pikea Burlesona:

– Petty... eto, suša će ti nestati u plamenu. A onda će na red doći koliba!

Dim se slijegao na čistinu, zavlacio se u šumu. Suho je drvo praskalo sve glasnije. Reno pogleda kolibu što ju je u svjetlu plamena sve jasnije vidio.

Renu zdesna prasne vinčesterka. Trgne glavu i zapazi neku sjenotivu priliku što se šćućurila iza panja. Reno ispali hitac u nejasni cilj i brzo se makne u stranu. Prilika nestane u oblaku dima što ga je donio vjetar.

Suša je sada bila sva u plamenu. Praskanje vatre zvučalo je poput vražjega smijeha. Dim nadraži Renove sluznice, oči ga zapeku. Iza dima nazirao se samo crveni plamen.

Pucnjava sad nadjača praskanje vatre. U Renovoj blizini prasne neka puška. Očito je bila usmjeren u kolibu. U plamičku što je sijevnuo s grla cijevi Reno prepozna Pikea Burlesona.

Nalet vjetra odmakne dimni zastor u stranu. Burleson zapazi Rena. Reno trgne kolt, a Burleson usmjeri svoju pušku u Rena.

Hici odjeknu tako brzo jedan za drugim da su zvučali poput jednoga. Reno osjeti kako ga je zapeklo vruće olovo što mu je prozviždalo iznad desne ruke. Unatoč tomu, odmah ispali još jedan hitac, zatim se odmakne ulijevo i ispali treći hitac u Burlesona. Čudnovato, vrištavim glasom Burleson poviče:

– Rede... Rede...

Clee Reno podrugljivo se nasmije:

– Dozivaš li velikoga brata, Burlesone?

Burleson ponovno nacilja, Reno opet povuče...

Burleson se zaniže na petama. No još ga nije napustila volja da uništi čovjeka kojega je mrzio.

Cijev se njegove puške spusti. Pokuša je ponovno podići, ali podigne je samo do polovice, tako da je tane zarovalo u tlo ispred Rena.

Red Jabot istrči iz oblaka dima i poviče:

— Što je, šefe?

— Sada si ti na redu — mirno će mu Reno. — Ili ćeš radije odbaciti oružje?

Red Jabot divlje je zurio u Rena, zatim trgne pušku i poviče u panici:

— Nitkove, zaskočio si Isabellea...

Ostatak nadjača prasak hica što ga je ispalio Reno. Red Jabot padne natraške i u padu povuče obarač. Njegovo tane prozviždi visoko iznad Rena. Crvenokosi pomoćnik Pikea Burlesona još jednom duboko uzdahne, zatim ostane nepomično ležati.

Reno se uvjeri da je mrtav.

Krov suše uruši se podigavši pravi vatromet iskara. Potom dim postane toliko gust da se činilo da će ugušiti vatru. Reno protrlja oči što su ga pekle i pride Burlesonu. Vлага na ruci podsjeti ga da je ozlijeđen. Tane mu je okrnulo mišić povrh lakta. Da ga je pogodilo za širinu dlana ulijevo, vjerojatno više ne bi bio živ.

Burleson se nije micao. Unatoč tome Reno mu oduzme pušku, a zatim se okrene prema kolibi i poviče:

— Izidi, Sam! Ja sam... Clee! Vraški je kasno, no nadam se da nije prekasno!

Petty otvori vrata i poviče:

— Zar si ih obojicu sredio? — čuđenje mu je izbijalo iz glasa.

Petty dotrči dvorištem, a Reno ga zapita:

— Što se dogodilo na ogradi?

— Zaskočili su Dudea Finucanea i ustrijelili ga, prije nego što je imao priliku da nas upozori. Prava je sreća što nas nisu slistili... odali su se hicima koje su ispalili u Dudea. Zatim su se bacili na nas. Nama se učinilo da nešto čujemo, tako da smo bili na oprezu. Luke je odjahao da bi vidio što se događa s Dudeom. I vratio se s Dudeom preko sedla. U tom su se trenutku pojavili Burleson i Jabot... Odmah su pogodili Abea Fessingdona. Ne znam koliko je teško ranje. Ivy je pobjegao s njim, a Burleson i Jabot bacili su se na mene. Ranili su mogega konja, no uspio me izvući do polovice padine, a zatim se srušio. Potom sam pješice nastavio kući.

— Grom i pakao... ta zašto se nisi zavukao u grmlje? — zapita Reno. — Padao je mrak i zacijelo te ne bi pronašli.

— Bojao sam se da će mi Burleson zapaliti kolibu kako bi se osvetio za ogradu.

Reno se nasmije.

— Pa zar si kožu stavio na kocku da bi spasio kolibu? Koje li oštroumnosti!

— Čovjek mora čuvati svoju imovinu, je li? — reče Sam da bi se opravdao.

Zatim pode s Renom do mjesta na kojemu je ostao Quien Sabe.

— Ne razumijem to — odgovori Reno. — Jednostavno nikad nisam imao imovinu koju bih morao braniti.

Reno nahrani konja i pode u kolibu u kojoj je Petty pripremao večeru.

— Mislim da će biti najbolje da se još večeras pokupim — reče Reno.

– Čemu ta prokleta žurba? – poviče Petty.

– Eto... ne bih želio pucati u Jakea Orondorfa. Starac će zacijelo pokušati da postupi u skladu s potjernicom iz Novoga Meksika.

– Prokletstvo... – promrmlja Petty. Sad mu pogled zapne za Renov rukav, na kojemu se nalazila krvava mrlja. – Ranili su te u ruku.

– Ah, samo ogrebotina.

– A što je s tvojim licem?

Reno slegne ramenima.

– Burleson me želio vidjeti kako ležim na tlu... i to mu je pošlo za rukom, jer me Jabot držao vezanoga – kratko objasni Reni. – To je moja krivnja. Kriv sam i za Dudevovu nesreću. Imao sam ih svu trojicu na mušici. Morao sam ih natjerati na borbu, umjesto da ih pokušavam nadmudriti.

Šutke pojedju govedsko meso s graham. Zatim Petty odgurne tanjur.

– Morao bih pogledati kako je Abeu Fessingdonu. – Na licu mu se odraze bojazni što su ga izjedale. – Užasno... možda je Abe mrtav, možda je samo teško ranjen. Ima ženu i djecu...

– Eto, sâm si to rekao. – Reno tmurno kimne.

To je ona druga strana rata, pomisli Reno, s kojom se Petty dosad nije bavio: to je onaj gorki talog u peharu pobjede, ispraznost pobjede. Samu Pettyju sad više nije bilo ni do kakve akcije, sav je polet splasnulo u njemu. Pobijedio je. Srušio je ogradu koja ga je gotovo uništila, a čovjek koji ju je podigao sad je mrtav. Ali Petty nije likovao.

Zajedno odjašu s ranča, Petty na neosedlanu konju. Stignu do mjesta na kojemu se srušio Pettyjev konj. Reno mu pomogne skinuti

sedlo s uginule životinje. Zatim Petty ustane i pogleda dolje na pašnjak, na kojemu su pasla goveda. Pogleda prema mjestu na kojemu je stražario Dude Finucane.

– Vraški žalim zbog toga što se dogodilo s Duseum. Ne... to nipošto nije pošteno! To me veoma boli...

Reno kimne. Uzme snopić novčanica iz džepa i pruži ga Pettyju.

– Pobrini se da Dudea pristojno pokopaju.

Petty strese glavom.

– I meni je bio prijatelj... inače sad ne bi bio mrtav. Sretan sam što još barem to mogu učiniti za njega.

Popne se u sedlo i ponovno pogleda pašnjak.

– Tako je moralo biti, Clee – reče poslije kraće šutnje. – Ne samo zbog moje stoke. Ne samo da bi moj život bio uništen. Bilo je to nešto što se moralo uraditi.

– Eto, sâm si to rekao – Reno kimne.

Stisnu ruke.

– Dodi opet, Clee. Čini se da ću sad imati ranč što sam ga želio.

– I ženu – doda Reno.

Petty strese glavom.

– Jučer je ponovo odbila moj prsten... i zamolila me da joj ga više nikad ne nudim.

– Žene se često predomisle – reče Reno i pojaše. Budući da nije čuo topot kopita, osvrne se.

Sam Petty još je nepomično sjedio u sedlu.

XV

Kada je Reno zauzdao konja ispred kolibe na ravnicu Hondo, Anne Shannon stajala je ispred osvijetljenih vrata. Bila je tako ljupka i privlačna da mu se ta slika usjekla u srce. Slutio je kako

se Sam morao osjećati kad bi poslije dnevnoga rada dojahao kući da bi sâm počeo pripremati večeru. No to će sve dospjeti u ravnotežu, bez obzira na razloge zbog kojih ga je Anne odbijala. Nadogradit će nove sobe. Zastori će ukrašiti prozore. Ljupka će žena Samu praviti društvo za dugih zimskih večeri kad hladni vjetrovi zavijaju oko ogoljelih krošnji stabala.

Možda se Sam sada doista osjeća sitnijim od crvica u dubokoj kolotečini... ali jednoga će se dana osjećati poput kralja.

A kako će se osjećati Clee Reno kad stigne zima? Pokraj usamljene logorske vatre u šipražju ili pak na slamnjači u kakvoj zgradi.

Nije htio da Anne vidi krvlju umrljanu košulju i zbog toga se zaustavi izvan snopa svjetla što je ispadao kroz vrata.

– Dobra večer, učiteljice!

– Je li Sam dobro? – zapita ga sve u brizi.

– Dakako.

– Luke Medwick me posjetio dok je vodio liječnika k Abeu Fessingdonu. Rekao mi je da je Dude Finucane poginuo i da Sama progone. Bojala sam se za nj... i za vas.

– Pripadamo među žilave – pohvali se Reno, premda se osjećao sasvim drugačije. – Je li Abe teško ranjen?

– Tane ga je pogodilo u desno rame. Luke kaže da će se izvući.

– Sjajno! – Reno odmakne palcem šešir na zatiljak. Nije znao kako da kaže zbogom toj ženi koja ga je promatrala tako toplim i svijetlim pogledom. – Bit će najbolje da sada odjašem – promrmlja.

– Natrag k Samu?

Reno strese glavom.

– Namjeravate li odjahati zauvijek?

Reno kimne.

– Ali, Clee!

Pogledom je već izrekla zašto želi da on ostane. A sad to ponovi i glasom. I to je bio razlog zbog kojega je odbila Samov prsten. Reno je to već naslutio.

Nadao se da će to izići na vidjelo za nekoliko tjedana ili mjeseci, no žene u ljubavi često razmišljaju praktičnije. Ne mogu li imati određenoga čovjeka, s vremenom se često zadovolje drugim.

Reno pomisli kako bi možda bilo najbolje da joj kaže zbog čega mora odjahati. Vjerojatno će joj biti lakše ako sazna kako on bježi pred zakonom.

– Ima stvari što ih čovjek mora uraditi – reče Reno. – I onaj poljubac pripada među takve stvari. A sad je tako da vas moram napustiti.

– Zanimljivo! – Njezin je glas zvučao mnogo hladnije. – A zašto?

– Jer sam u Lincoln- Countyju bio upleten u neki rat. Izdali su uhiđbeni nalog protiv mene. Već godinu dana bježim pred njim. Jake Orondorf će me pokušati uhapsiti. Ne bih želio pucati u njega.

– Oh, Clee! – uzdahne Anne s onim prvotnim čeznućem u glasu.

No Reno se nije osvrtao na to. Pogleda u smjeru iz kojega je dopirao topot kopita. Kola, pomisli Reno. Bio je to liječnik, no pratila su ga dva čovjeka.

– Adios, učiteljice. – Potjera konja u smjeru stražnje strane kolibe. Budite ljubazni prema Samu.

Anne napusti trijem.

– Pričekajte, Clee... molim vas, pričekajte!

No Reno je bio duboko uvjeren da na jednomu od konjâ jaše šerif Orondorf.

Odjaše u šipražje i domahne učiteljici posljednji zbogom.

* * *

Dok je jahao pokraj staje, pročelje koje je bilo osvijetljeno svjetiljkom, lice Cleeja Rena se smrači. Stari je konjušar sjedio na klupi na kojoj bi inače Dude sjedio predvečer. Mali Irac neće više nikad ovdje uživati u sutonu. I nikad više neće pričati o svojoj velikoj ljubavi prema Maymie Moynihan, niti se narugati Gusu Tulareu zbog toga što je papučar.

Reno pogleda konjušara i zapita:

– Je li Jake Orondorf odjahao s doktorom Stonecypherom?

– Da... i s Lukeom Medwickom, koji je došao po njega.

– Hvala. – Tako sam pretpostavio, pomisli Reno. Odjaše dalje k salunu Silver Dollar. Budući da je šerif odjahao u brežuljke Kettle-drum, bjegunac koji namjerava u Sonoru zacijelo si može dopustiti da se uoči dugotrajnog putovanja na jug ugrije jednim pićem.

Kao i prilikom Renova dolaska ovamo, u salunu se nalazio samo Baldy Peal. Vlasnik lokala pogleda Renovo ozlijeđeno lice i krvlju uprljani rukav.

– Tako... zar ste opet izazvali pakao? – zlovoljno će vlasnik.

– Želio bih burbon. Ostavite bocu ovdje.

Prvo piće popije poput čovjeka kojega more teške misli i kojemu je potrebna utjeha. Kad je nadio drugu čašu, Peal ga zapita:

– Kako je Pike Burleson prošao u borbi?

– Mrtav je.

Prema svemu sudeći, to veoma uplaši Baldyja Peala.

– Zna li to sasvim pouzdano? – zapita s nevjericom.

Reno kimne.

– Pike i Paklenski Bent ... obojica mrtvi... u jednom tjednu – promrmlja Peal. – Teško je to povjerovati!

– Zašto? – zajedljivo će Reno.

– Zar je vama teže umrijeti nego Dudeu Finucaneu?

Baldy Peal razmisli trenutak.

– Vjerojatno nije – prizna naposljetku. – Ali obojica su bili utjecajni ljudi u kotlini Two-Tanks. Moćni i utjecajni!

– I unatoč tomu nijedan od njih nije vrijedio kaplje Duedeova znoja – reče Reno. – Dude je doista bio čovjek. Bio je to više od svih vas slugana koji mašete repom!

Baldyju Pealu se to očito nije nimalo svidalo. Rumenilo mu se razlije bledunjavim obrazima.

– Tā ne možete me u vlastitoj kući nazvati sluganom – potuži se.

Reno mu se nasmije.

– Nazvat ću vas kako mi padne na um! A kad se sjetim kako ste Samu Pettyju okrenuli leđa jer je bio dovoljno srčan da se uhvati ukoštac s Fingerprintom, ne mogu vas prozvati drugačije nego sluganom. Uostalom, Fingerprint više nije tako moćan.

– A što je s Lewom Isabelleom?

– Mrtav je... a i Red Jabot.

– Želite li reći... da ste ih sve ustrijelili?

– Tā niste valjda mislili da ću ih izljubiti?

Baldy Peal opet strése celavom lubanjom. Dohvati čašu i počne je mehanički laštiti mrmljajući:

– Jedva da je moguće da bi se nešto takvo moglo dogoditi... četiri čovjeka ustrijeljena, a vi ste prošli samo s ogrebotinom na ruci. Imate više sreće od grbavog patuljka!

Clee Reno gorko se nasmije.

– Doista, naj sretniji sam čovjek pod suncem.

Odmjeri svoju priliku u zrcalu iza bara, pogleda je oštrije nego ikad prije. Ozlijeđeno lice prepuno ožiljaka kazivalo je cijelu priču o njegovoj prošlosti... govorilo je o proćerdanim godinama i neumornim jahanjima, borbama, zabavama. Reno pomisli na mnoge zavoje na putu vlastite sudbine, na mnoge lakoumne odluke što ih je donio i što su mu naposljetku donijele taj žalosni trenutak u ovom salunu. Skitnica koja je prisiljena da sama pije u nekom otužnom salunu, eto što je postao. Prezreni čovjek koji je morao napustiti ženu koju je volio. Označeni, krvlju uprljani slabić koji zaviruje u vlastitu budućnost pogledavajući se u zrcalu iza bara.

– Zar napuštate kotlinu? – zapita ga Peal usred njegovih misli.

Reno kimne. Tek mu sada dopre do svijesti kako sa zapada glavnom ulicom dolazi neki jahač.

Šerif Orondorf?

Zašto se vratio tako rano? Zar je čuo kako ga je Anne pozvala po imenu kad je odjahao u šipražje?

Uvjeren da je tako, Reno izide na vrata. Začuje kako se konj zastavio ispred grede za vezanje. Gnjev i žaljenje pomiješaju se u njemu: zašto ga Orondorf ne ostavi u miru?

Napustit ću zemlju, pa što još hoće, pomisli Reno.

– Želi moju kožu! – promrmlja preda se.

Jednom će se i to dogoditi. Kamo god pošao, ma kako daleko, posvuda će ga dočekati koji čovjek sa zvijezdom na prsluku.

Progura se kroz njihajna vrata i pogleda mjesecom osvjetljenu ulicu. I kad su mu se oči privikle na mrak, gotovo se skameni od iznenađenja.

S konja ispred grede nije sjahao šerif Orondorf, nego Anne Shannon!

– Imam novosti! – poviče uzbuđeno. – Dobre novosti!

Clee Reno stajao je bez riječi.

Anne potrči k njemu.

– Šerif Orondorf mi je posudio svojega konja.

Reno još nije mogao izgovoriti ni riječi.

– Da bih stigla ovamo prije nego što napustite grad. Da bih vam mogla reći kako više nema nikakvog uhidbenog naloga. Osim nekoliko iznimaka, guverner Novoga Meksika pomilovao je sve koji su bili upleteni u rat u Lincoln-Countyju.

– Pomilovao? – otme se Cleeju Renu.

Anne kimne.

– Niste više prezreni, sad ste slobodan čovjek. Zar je i sad potrebno da odjašete?

U njezinim očima zasja obećanje. Usne su se smiješile, pozivale na poljubac. No Clee Reno još je oklijevao, još nije zaboravio kako mu je Sam Petty prijatelj.

– A što je s vama i Samom Pettyjem?

– Volim ga, Clee. Pokušavala sam ga čak i ljubiti, ali nisam mogla. Sinoć sam mu to rekla.

Sad se i Clee Reno nasmiješi.

– Eto, Samu će ostati ranč što ga je uvijek želio. Dobio je barem to.

KRAJ

VELIKI POGLAVICA TECUMSEH

Tecumseh prijeti američkom generalu Williamu Henryju Harrisonu, jer je ovaj svojim paktom oduzeo Indijancima velike dijelove njihova područja i predao ih bijelim kolonizatorima. Harrison je u bici kod Tippecanoe pobijedio Tecumsehova brata. Ta velika pobjeda mu je donijela takvu slavu da je poslije bio izabran za američkog predsjednika.

Tecumseh u uniformi britanskog brigadnog generala

Tenskwatawa, jednooki prorok

Često se u povijesti indijanskih ratova spominje poglavica Tecumseh (čitaj Tikumse), koji je među indijanskim poglavcima bio možda najbolji političar i govornik. Nakon američkog rata za nezavisnost on je bio neprikosnoveni vođa svih istočnih indijanskih plemena. U svojim nastojanjima da spasi indijansku naciju pokušavao je da pod svojim vodstvom ujedini sva plemena.

Vjerovao je da bi se tako ujedinjena indijanska plemena mogla uspješno oduprijeti navali bijelih kolonizatora. Poznata su njegova mnogobrojna putovanja po indijanskim područjima. Svuda je svojim govorničkim sposobnostima nastojao uvjeriti Indijance da im je jedini spas u tome da se zajednički odupru bijelom čovjeku, kako

ne bi propadali pleme po pleme. Stoga i njegovo ime znači »onaj koji ide s jednog mjesta na drugo«.

Tecumseh je bio sin uglednog poglavice iz plemena Shawnee (Šoni). Rodio se u blizini današnjeg grada Oldtowna u državi Ohiju. Njegov otac i dva brata poginuli su u borbama protiv bijelih osvajača. Bijelci su brzo nadirali na zapad, pa je Tecumseh odlučio da sa svojim blizancem Tenskwatawom digne plemena na ustanak i spriječi nadiranje bijelaca. Tenskwatawa, poznat pod imenom Prorok, vraćanjem i religioznim govorima pokušao je postići ono što je njegov brat nastojao postići političkim djelovanjem.

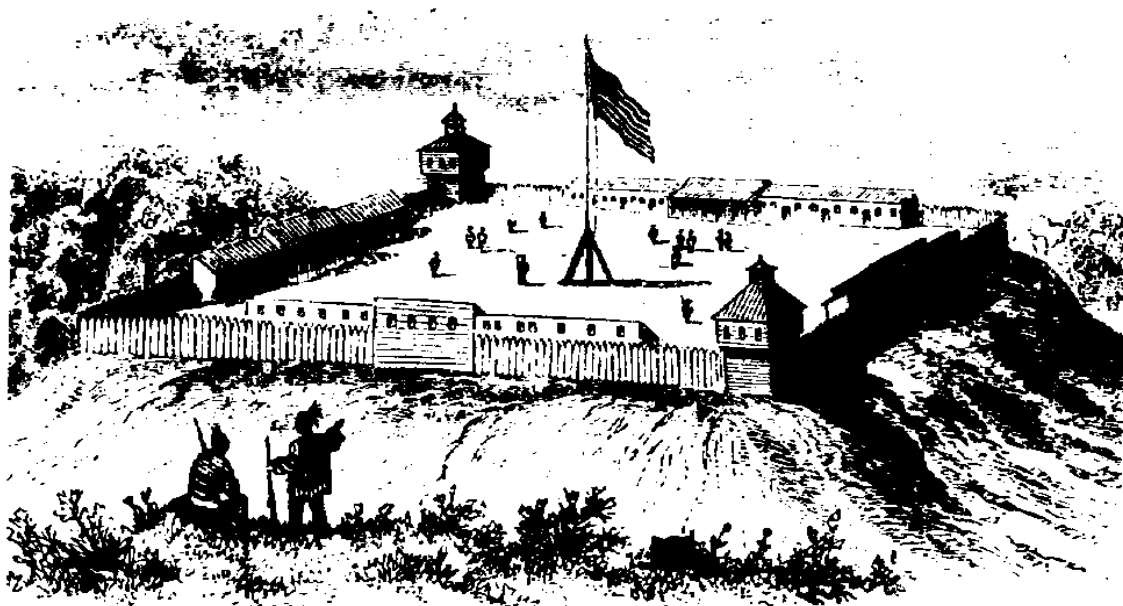
Na svojim putovanjima Tecumseh je obišao sva plemena istočno od Rocky Mountainsa.

Žestoko se obarao na pakt koji je general Wiliam Henry Harrison sklopio s indijanskim plemenima. Napokon je došlo do velike bitke kod mjesta Tippecanoe u studenom 1811. U toj krvavoj bici Indijanci su bili poraženi.

Tecumseh je prišao Britancima, ogorčenim neprijateljima mlade države koja se otcijepila od britanskog kraljevstva i proglasila se nezavisnom. Tu je dobio i čin brigadnog generala. Ponovo je došlo do rata sa Sje-

dinjenim Državama i Tecumseh je vjerovao da će Britanci pobijediti neiskusne Amerikanke. Bio je na čelu indijanskih saveznika Britanaca. I prije i poslije često se događalo da su Indijanci bili na jednoj od zaraćenih strana, kao što su se često borili na strani svojih britanskih saveznika u borbama protiv Francuza.

Nakon britanske pobjede kod jezera Erie poglavica Tecumseh je poveo svoje ratnike u Kanadu i tu je poginuo 1813. godine.

Jedno od mnogih utvrđenja bijelaca (Fort Wayne, 1812)

U PRIPREMI:

**Thomas Jeier:
POTONULI KANU**

SPECIJALNI
LASO

specijalne pustolovine specijalnih šerifa i specijalnih zločinaca kao i specijalnih kauboja koji pucaju iz specijalnih pištolja u specijalnim dvobojima naći ćete u specijalnom izdanju tjednika laso koji donosi dva specijalna western-romana